

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Περίληψη

Οι σημειώσεις που ακολουθούν αναφέρονται στο υφιστάμενο νομικό πλαίσιο του ν. 4412/2016 που εφαρμόζεται στην ανάθεση των μελετών και υπηρεσιών και την κατασκευή των έργων όλων των Αναθετουσών Αρχών του Δημοσίου Τομέα και θα αντικαταστήσει το Κεφάλαιο 10, του Τόμου Α' της θεματικής ενότητας ΔΧΤ50

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α	4
ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ	4
1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	4
2. Ο Ν. 4412/2016. ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ. (ΒΙΒΛΙΟ Ι / ΤΙΤΛΟΣ Ι)	6
2.1. Πεδίο εφαρμογής.....	6
2.2. Έννοιές και Ορισμοί	7
2.3. Διαδικασίες ανάθεσης.....	9
2.4. Κριτήρια ανάθεσης	11
2.5. Όργανα διενέργειας διαγωνισμών	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β	13
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	13
(ΒΙΒΛΙΟ Ι / ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ / ΤΙΤΛΟΣ ΙΙ Ν. 4412/2016)	13
1. ΈΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ:	13
2. ΜΗΤΡΩΑ ΜΕΛΕΤΗΤΩΝ	14
3. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	15
4. ΠΤΥΧΙΑ ΜΕΛΕΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ.....	16
5. ΌΡΙΑ ΑΜΟΙΒΩΝ ΤΑΞΕΩΝ ΠΤΥΧΙΩΝ	17
6. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ.....	17
6.1. Ανάθεση προκαταρκτικών μελετών.....	17
6.2. Ανάθεση οριστικής μελέτης ή άλλων σταδίων εκτός προκαταρκτικών μελετών	18
6.3. Συμφωνία – Πλαίσιο	18
6.4. Διαδικασία ανάθεσης σύμβασης παροχής υπηρεσιών μελετητή.	19
7. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ.....	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ	21
ΑΡΧΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ - ΦΑΣΕΙΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ - ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ - ΑΜΟΙΒΕΣ ΜΕΛΕΤΩΝ	21
1. ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΈΡΓΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ.....	21
2. ΣΤΑΔΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ	21
3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΣΤΑΔΙΩΝ ΜΕΛΕΤΗΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΔΡΟΜΟΥ	22
3.1. Προκαταρκτική/Αναγνωριστική μελέτη.....	22
3.2. Προμελέτη.....	23
3.3. Οριστική μελέτη.....	23
4. ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΜΕΛΕΤΩΝ - ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ	24
5. ΑΜΟΙΒΕΣ ΜΕΛΕΤΩΝ	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ	26
ΑΝΑΘΕΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ ΣΕ ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ (ΒΙΒΛΙΟ Ι / ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ / ΤΙΤΛΟΣ Ι)	26
1. ΈΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ:	26
2. ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ	27
3. ΤΑ ΜΗΤΡΩΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΠΟΔΟΜΩΝ.....	27
4. ΤΟ ΜΗΤΡΩΟ ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΜΕΕΠ).....	27
5. ΤΟ ΜΗΤΡΩΟ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΩΝ	29
6. Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ - ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΙΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΑΝΑΔΟΧΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ	30
7. ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ	31
8. ΣΥΜΒΑΤΙΚΑ ΤΕΥΧΗ (ΤΕΥΧΗ ΔΗΜΟΠΡΑΤΗΣΗΣ).....	32
9. ΣΥΜΒΑΣΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε	34
ΕΡΓΟΛΑΒΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ - ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΒΛΕΨΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ	34
1. ΕΠΙΒΛΕΨΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ	34
2. ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ - ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΡΗΤΡΕΣ - ΡΗΤΡΑ ΠΡΟΣΘΕΤΗΣ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ	34
3. ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ.....	35
4. ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ.....	35
5. ΕΠΙΜΕΤΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	35

6.	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΑΞΙΑΣ ΕΚΤΕΛΕΣΘΕΙΣΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ - ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΕΣ.....	36
7.	ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ.....	37
8.	ΑΥΞΟΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ - ΝΕΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ.....	37
9.	ΕΛΑΤΤΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ.....	37
10.	ΈΚΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΑΝΑΔΟΧΟΥ.....	38
11.	ΔΙΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ - ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΑΝΑΔΟΧΟΥ.....	38
12.	ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΠΕΡΑΤΩΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ.....	39
13.	ΤΕΛΙΚΗ ΕΠΙΜΕΤΡΗΣΗ - ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΠΑΡΑΛΑΒΗ - ΧΡΟΝΟΣ ΕΓΓΥΗΣΕΩΣ - ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΛΑΒΗ - ΤΕΛΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ.....	39
14.	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ - ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ – ΕΞΩΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ.....	40
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ.....		42
ΑΝΑΘΕΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΕΡΑΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ.....		42
	ΙΝΔΙΑ.....	43
	ΚΙΝΑ.....	44
	ΗΝΩΜΕΝΑ ΑΡΑΒΙΚΑ ΕΜΙΡΑΤΑ.....	45
	ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ.....	45
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ.....		46

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

1. Συνοπτική ιστορική αναδρομή

Δημόσια έργα είναι τα έργα που εκτελεί η πολιτεία με την ευρύτερη της έννοια (Δημόσιο, τοπική αυτοδιοίκηση, δημόσιοι οργανισμοί, τράπεζες δημοσίου συμφέροντος, κλπ.) και τα οποία εξυπηρετούν το κοινωνικό σύνολο, συμβάλλουν στην ανάπτυξη των παραγωγικών δυνατοτήτων, στην αύξηση του εθνικού προϊόντος, στην ασφάλεια της χώρας και γενικά αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών. Είναι τα έργα υποδομής της χώρας: κτιριακά, οδοποιίας, σιδηροδρομικά, λιμενικά εγγειοβελτιωτικά, ύδρευσης, αποχέτευσης κλπ. Με τη μελέτη και την κατασκευή των έργων αυτών ασχολούνται οι μηχανικοί.

Τα δημόσια έργα χαρακτηρίζουν την εποχή τους και τον πολιτισμό της. Στην Ελλάδα εκτελούνται δημόσια έργα από την αρχαιότητα, όπως τα έργα της Ακρόπολης των Αθηνών τον 5ο αιώνα π.Χ., που αποφάσισε η αθηναϊκή δημοκρατία μετά τους περσικούς πολέμους και υλοποίησε ο Περικλής με τον Ικτίνο, τον Καλλικράτη και τον Φειδία, η σήραγγα προσαγωγής νερού στη Σάμο (μήκους 835 μ. και ύψους 2,5 μ.) που κατασκεύασε ο μηχανικός Ευπαλίνος (Ευπαλίνειο όρυγμα) την εποχή του τυράννου Πολυκράτη τον 7ο αιώνα π.Χ. και πολλά άλλα. Στη ρωμαϊκή εποχή, τον 2ο αιώνα π.Χ. κατασκευάστηκε στο βορειοελλαδικό χώρο, ένα από τα μεγαλύτερα οδικά έργα, η Εγνατία Οδός. Εμπνευστής του έργου ήταν ο ανθύπατος Γάιος Εγνάτιος. Οι εκκλησίες του Βυζαντίου υπήρξαν σημαντικά δημόσια έργα της εποχής τους με κυρίαρχο κτίσμα της Αγίας Σοφίας στην Κωνσταντινούπολη, που κατασκευάστηκε επί αυτοκράτορα Ιουστινιανού τον 6ο αιώνα μ.Χ. από τους αρχιτέκτονες Ισιδώρο και Ανθέμιο.

Για τον εκσυγχρονισμό της Ελλάδας των νεότερων χρόνων απαιτήθηκε μεγάλη προσπάθεια με την κατασκευή έργων υποδομής, που έλλειπαν παντελώς από τη χώρα. Η κατασκευή των δημοσίων έργων ανατέθηκε αρχικά με διάταγμα του 1833 στο Τμήμα Μηχανικών του Στρατού. Αργότερα τα έργα ανατίθενται σε εργολάβους και το 1850 εκδίδεται βασιλικό διάταγμα για τις υποχρεώσεις στις οποίες υπόκεινται οι “αναδεχόμενοι την εκτέλεση δημοσίων έργων εργολάβοι”. Επί πρωθυπουργίας Χαριλάου Τρικούπη κατασκευάστηκαν με παραχώρηση μεγάλα δημόσια έργα υποδομής (σιδηρόδρομοι, διώρυγα της Κορίνθου, κλπ.) που άλλαξαν τη φυσιογνωμία της χώρας. Την εποχή αυτή εκδίδεται το διάταγμα της 20-3-1884, που ρύθμιζε τα της εκτέλεσης των δημοσίων έργων.

Επί της τελευταίας πρωθυπουργίας του Ελευθέριου Βενιζέλου (1928 - 1932), με πιεστικές τις ανάγκες του 1.000.000 προσφύγων μετά τη μικρασιατική καταστροφή, κατασκευάζεται πληθώρα δημοσίων έργων, οδών, σχολείων και εγγειοβελτιωτικών έργων (αποξήρανση λίμνης Γιαννιτσών, εγγειοβελτιωτικά έργα πεδιάδων Σερρών και Δράμας - απόδοση στην καλλιέργεια 2.800.000 στρ., κατασκευή 1650 χλμ. οδών κλπ.) ώστε να δοθούν εκτάσεις προς καλλιέργεια στους πρόσφυγες. Την εποχή αυτή ψηφίζεται ο Νόμος 5367/1932 για την εκτέλεση των δημοσίων έργων με στόχο την εισαγωγή ενιαίου συστήματος εκτέλεσης των δημοσίων έργων, διότι το κράτος πρέπει να έχει ενιαία κατεύθυνση δράσης και όλοι οι εργολάβοι που αναλαμβάνουν την εκτέλεση των έργων να έχουν τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες υποχρεώσεις. Ο Νόμος αυτός ίσχυσε για 40 χρόνια, μέχρι το 1972.

Το 1972 δημοσιεύεται ο Νόμος 1266/1972 που καταργεί το Νόμο 5367/1932 και μετά από δώδεκα χρόνια ψηφίζεται ο Νόμος 1418/1984 που ουσιαστικά τίθεται σε ισχύ με το Π.Δ. 609 του 1985. Ο Νόμος αυτός τροποποιείται μετά 17 χρόνια από το Νόμο 2940/2001 σε θέματα, που αφορούν κυρίως στις εργοληπτικές επιχειρήσεις. Η επόμενη σημαντική τροποποίηση έγινε με τον Ν. 3263/2004, ο οποίος εισήγαγε το μειοδοτικό σύστημα ανάθεσης.

Οι παραπάνω Νόμοι (1266/72 ,1418/84 και 2940/01) ακολουθούν την ίδια φιλοσοφία και υιοθετούν τις ίδιες βασικές ρυθμίσεις, είναι περισσότερο αναλυτικοί από το Νόμο 5367/32 και ως εκ τούτου περισσότερο δεσμευτικοί για τους συμβαλλόμενους (Δημόσιο και εργολάβους). Οι ουσιαστικά νέες ρυθμίσεις που εισάγονται με τους Νόμους 1418/84 και 2940/01 αφορούν στους εργολάβους - εργοληπτικές επιχειρήσεις (για τον τρόπο εγγραφής τους στο μητρώο εργοληπτικών επιχειρήσεων, την κατάταξή των εργοληπτικών επιχειρήσεων κλπ.), στις συμβάσεις παραχώρησης δημοσίων έργων, στη σύνδεση της κατασκευής των δημοσίων έργων με την προστασία του περιβάλλοντος, κλπ.

Το 2008 κυρώθηκε η Κωδικοποίηση Νομοθεσίας Δημοσίων Έργων (εφεξής: ΚΔΕ) με τον Ν. 3669/2008. Στον νόμο αυτόν συγκεντρώθηκαν όλες οι διάσπαρτες μέχρι τότε διατάξεις περί ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων έργων, ώστε να δημιουργηθεί ένα ενιαίο και ασφαλές νομικό πλαίσιο για τις συμβάσεις δημοσίων έργων. Η ΚΔΕ υπέστη αλλαγές, οι σημαντικότερες από τις οποίες επήλθαν με τους Ν. 4070/2012 και 4146/2013.

Η χρηματοδότηση των δημοσίων έργων στην Ελλάδα μέσω των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΟΚ, ιδιαίτερα με τα πακέτα Ντελόρ Ι και ΙΙ, είχε ως συνέπεια το άνοιγμα των συμβάσεων δημοσίων έργων στον ευρωπαϊκό ανταγωνισμό. Για την εκταμίευση των χρημάτων από τα διαρθρωτικά ταμεία της Κοινότητας (ΕΤΠΑ και Ταμείο Συνοχής) έπρεπε να προσαρμοσθεί η ελληνική νομοθεσία για τα δημόσια έργα στις αντίστοιχες οδηγίες της Ε.Ε., ώστε να εξασφαλίζεται ο υγιής ανταγωνισμός εντός του Ευρωπαϊκού Χώρου. Με τα ΠΔ 59/2007 και 60/2007 περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών ενσωματώθηκαν στο ελληνικό Δίκαιο οι οδηγίες Ε.Ε. 2004/17 και 2004/18.

Στις 28 Μαρτίου 2014 δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (L94) οι νέες οδηγίες της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις (2014/24/ΕΕ, 2014/25/ΕΕ). Για πρώτη φορά η Ε.Ε. νομοθέτησε ειδικά και συγκεκριμένα για τις συμβάσεις παραχώρησης δημοσίων έργων (βλ. αυτοκινητόδρομοι, δρόμοι κ.λπ.) εκδίδοντας την οδηγία 2014/23/ΕΕ. Κατ' αυτόν τον τρόπο στις διαδικασίες σύναψης των συμβάσεων δημοσίων έργων συνυπάρχουν κανόνες του εθνικού και του ευρωπαϊκού (κοινοτικού) δικαίου (ΚΔΕ - Ν. 3669/2008, ΠΔ 59/2007 και 60/2007).

Για να κατασκευασθούν τα δημόσια έργα προαπαιτείται η μελέτη τους. Η διαδικασία ανάθεσης των μελετών, τα προσόντα των μελετητών, οι προδιαγραφές των μελετών, οι αμοιβές των μελετητών, κλπ, διέπονταν μέχρι προσφάτως από το Νόμο 716/1977 και τα Προεδρικά Διατάγματα 194/1979, 696/1974 και 515/1989.

Το 2005 ψηφίσθηκε ο Νόμος 3316/2005, για την ανάθεση και εκπόνηση μελετών με στόχο την καλύτερη προσαρμογή του Ελληνικού νόμου στο Κοινοτικό νομικό πλαίσιο (2004/18/ΕΚ και 2004/17/ΕΚ) και την πληρέστερη προετοιμασία του Κυρίου του Έργου για την ανάθεση των συμβάσεων, με τη θέσπιση υποχρέωσης σύνταξης φακέλου του έργου και τον υπολογισμό της προεκτιμώμενης αμοιβής με τρόπο αναλυτικό και επαληθεύσιμο, βασιζόμενο σε μονάδες φυσικού αντικείμενου του προς παραγωγή έργου.

Την 8.8.2016 δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ο Ν. 4412/2016 «*Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)*». Η βασική καινοτομία του νόμου αυτού είναι ότι ενοποιεί σε ένα θεσμικό πλαίσιο και με ενιαία ορολογία τις διατάξεις που διέπουν την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών. Έτσι, οι διατάξεις του αφορούν τόσο τις συμβάσεις έργου όσο και τις συμβάσεις μελετών, καταργώντας τα αντίστοιχα άρθρα του ΚΔΕ και του Ν. 3316/2005. Η εκτέλεση των συμβάσεων έργων και μελετών διέπεται επίσης αποκλειστικά από τις διατάξεις του Ν. 4412/2016, οι οποίες, όμως, ουσιαστικά αναπαράγουν το προηγούμενο νομοθετικό καθεστώς.

2. Ο Ν. 4412/2016. Γενικές διατάξεις. (ΒΙΒΛΙΟ Ι / ΤΙΤΛΟΣ Ι)

2.1. Πεδίο εφαρμογής

Το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο, όπως έχει διαμορφωθεί μετά την έκδοση του ν. 4412/2016, εφαρμόζεται στην ανάθεση των μελετών και υπηρεσιών και την κατασκευή των έργων όλων των Αναθετουσών Αρχών του Δημοσίου Τομέα (Δημόσιο, ΝΠΔΔ, ΟΤΑ, Δημοτικές, Νομαρχιακές και Δημόσιες Επιχειρήσεις κάθε νομικής μορφής, Οργανισμοί Δημοσίου Δικαίου και Ενώσεις κάθε νομικής μορφής που συγκροτούνται από τα ανωτέρω νομικά πρόσωπα, Ανώνυμες Εταιρίες με μέτοχο το Δημόσιο).

Το άρθρο 1 του ν. 4412/2016 προσδιορίζει το αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής του νόμου, ο οποίος αποτελεί προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις:

- της **Οδηγίας 2014/24/ΕΕ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ (L94).
- της **Οδηγίας 2014/25/ΕΕ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με τις προμήθειες φορέων, που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση Οδηγίας 2004/17/ΕΚ.
- της **Οδηγίας 89/665/ΕΟΚ** του Συμβουλίου της 21ης Ιουνίου 1989 και της **92/13/ΕΚ του Συμβουλίου της 25ης Φεβρουαρίου 1992**, όπως τροποποιήθηκαν με την Οδηγία 2007/66/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2007 και τα άρθρα 46 και 47 της Οδηγίας 2014/23/ΕΕ (παρ. 6).

Ειδικότερα, όπως ορίζεται στην παράγραφο 2, ο ν. 4412/2016 θεσπίζει κανόνες:

- για τις διαδικασίες προγραμματισμού, ανάθεσης, σύναψης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων και διαγωνισμών μελετών που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου Ι (άρθρα 3 - 221).
- για τις διαδικασίες προγραμματισμού σύναψης, ανάθεσης και εκτέλεσης συμβάσεων και διαγωνισμών μελετών που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙΙ (άρθρα 222 - 338).
- για τις διαδικασίες διακυβέρνησης που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙΙΙ (άρθρα 339 έως 344)

- για την έννομη προστασία κατά τη σύναψη συμβάσεων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV (άρθρα 345 έως 374).

Οι διατάξεις του νόμου εφαρμόζονται καταρχήν σε όλες τις συμβάσεις, ανεξαρτήτως είδους και εκτιμώμενης αξίας αυτών, εκτός αν άλλως ορίζεται στις επιμέρους διατάξεις του.

Ωστόσο, ο νόμος περιλαμβάνει και ορισμένα άρθρα που εφαρμόζονται αποκλειστικά στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- στις συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία κάτω των ορίων των άρθρων 5 και 235 αντίστοιχα. (άρθρα 116 έως 128)
- στην εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων έργων (άρθρα 134 έως 181)
- στην εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων εκπόνησης μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (άρθρα 182 έως 199)
- στην εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων προμήθειας και παροχής λοιπών υπηρεσιών (άρθρα 200 έως 220).

Επίσης, στο άρθρο 1 ορίζεται ότι κατά τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων, οι οποίες υλοποιούνται ως Συμπράξεις Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ), σύμφωνα με τον ν. 3389/2005 (Α' 232), δεν εφαρμόζονται συγκεκριμένες διατάξεις του Μέρους Α του Βιβλίου Ι. Η Ιδιαίτερη λειτουργία των ΣΔΙΤ, η σύνθετη τεχνική και χρηματοοικονομική τους λειτουργία και η ουσιώδης διαφοροποίησή τους αναφορικά με την μελέτη, κατασκευή, χρηματοδότηση και λειτουργία των εκτελούμενων έργων και των παρεχόμενων εργασιών, επιτάσσει αφενός μεν την εφαρμογή των διατάξεων με τις οποίες ενσωματώνονται οι οδηγίες αφετέρου δε τη δυνατότητα από τις αναθέτουσες αρχές να εξειδικεύουν τις επιμέρους πτυχές των διαδικασιών της ανάθεσης και εκτέλεσης αυτών στα τεύχη του διαγωνισμού και τα συμβατικά τεύχη, λαμβάνοντας υπόψη και προσαρμόζοντας αυτές στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά εκάστης σύμβασης προκειμένου να διασφαλιστεί η αναγκαία ευελιξία, η οποία συνιστά τον κείμενο πυλώνα για την ενδυνάμωση και αποτελεσματική υλοποίηση του μηχανισμού των ΣΔΙΤ. .

2.2. Έννοιές και Ορισμοί

Συγκεκριμένα, κατά την έννοια των διατάξεων του Ν. 4412/2016, οι οποίες θα αναπτυχθούν με εξειδίκευση ως προς τις συμβάσεις μελετών και έργων στα επόμενα κεφάλαια, οι βασικές έννοιες των δημοσίων συμβάσεων ορίζονται, μεταξύ άλλων, ως εξής:

1) ως «Αναθέτουσες Αρχές» (ΑΑ) νοούνται το κράτος, οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή ενώσεις τους (ο όρος «Αναθέτοντες Φορείς» (ΑΦ) χρησιμοποιείται για δημόσιες επιχειρήσεις κλπ),

2) ως «Οικονομικός Φορέας» (ΟΦ) νοείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή δημόσιος φορέας ή ένωση αυτών των προσώπων ή/και φορέων, συμπεριλαμβανομένων των προσωρινών συμπράξεων επιχειρήσεων, που προσφέρει στην αγορά εκτέλεση εργασιών ή/και έργου, προμήθεια προϊόντων ή παροχή υπηρεσιών. Στην έννοια αυτή περιλαμβάνεται και ο όρος «εργοληπτική επιχείρηση»,

3) ως «δημόσιες συμβάσεις» και ως «συμβάσεις έργων, υπηρεσιών και προμηθειών» νοούνται οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ

ενός ή περισσότερων ΟΦ και μιας ή ενός ή περισσότερων ΑΑ/ΑΦ, αντίστοιχα, και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών,

4) ως «συμφωνία - πλαίσιο» νοείται μία συμφωνία που συνάπτεται μεταξύ μιας ή ενός ή περισσότερων ΑΑ/ΑΦ και ενός ή περισσότερων ΟΦ, η οποία αποσκοπεί στον καθορισμό των όρων που διέπουν τις συμβάσεις που πρόκειται να συναφθούν κατά τη διάρκεια συγκεκριμένης περιόδου, ιδίως όσον αφορά τις τιμές και, όπου ενδείκνυται, τις προβλεπόμενες ποσότητες,

5) ως «προσφέρων» νοείται ΟΦ που έχει υποβάλει προσφορά,

6) ως «υποψήφιος» νοείται ΟΦ που έχει ζητήσει να του αποσταλεί ή έχει λάβει πρόσκληση συμμετοχής σε κλειστή διαδικασία, σε ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, σε διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, σε ανταγωνιστικό διάλογο ή σε σύμπραξη καινοτομίας,

7) ως «έγγραφο διαδικασίας σύναψης της σύμβασης» ή «έγγραφο της σύμβασης» νοείται κάθε έγγραφο το οποίο παρέχει ή στο οποίο παραπέμπει η ΑΑ/ΑΦ με σκοπό να περιγράψει ή να προσδιορίσει στοιχεία της σύμβασης ή της διαδικασίας ανάθεσης, συμπεριλαμβανομένης της προκήρυξης σύμβασης των άρθρων 63 και 293, της προκαταρκτικής προκήρυξης του άρθρου 62, της περιοδικής ενδεικτικής προκήρυξης του άρθρου 291, αν χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, των τεχνικών προδιαγραφών, του περιγραφικού εγγράφου, των προτεινόμενων όρων της σύμβασης, των υποδειγμάτων για την προσκόμιση των εγγράφων από τους υποψηφίους και τους προσφέροντες, των πληροφοριών σχετικά με τις γενικές και ειδικές υποχρεώσεις και τυχόν πρόσθετων εγγράφων. Επίσης, στην έννοια αυτή περιλαμβάνονται και η διακήρυξη ή η πρόσκληση σε διαπραγμάτευση στις οποίες αναφέρονται όλοι οι ειδικοί και γενικοί όροι σύναψης και εκτέλεσης της σύμβασης, το Ενιαίο Ευρωπαϊκό Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), οι συμπληρωματικές πληροφορίες που παρέχει η ΑΑ δυνάμει της παρ. 2 του άρθρου 67 και της παρ. 2 του άρθρου 297, το σχέδιο της σύμβασης μετά των παραρτημάτων αυτής και η τεχνική συγγραφή υποχρεώσεων που περιλαμβάνει και τις εφαρμοστέες τεχνικές προδιαγραφές,

8) ως «κύκλος ζωής» νοούνται όλα τα διαδοχικά και/ή διασυνδεδεμένα στάδια, συμπεριλαμβανομένων της έρευνας και της ανάπτυξης που θα πραγματοποιηθούν, της παραγωγής, της εμπορίας και των όρων της, της μεταφοράς, της χρήσης και της συντήρησης, καθ' όλη τη διάρκεια ύπαρξης ενός προϊόντος ή ενός έργου ή της παροχής μιας υπηρεσίας, από την απόκτηση των πρώτων υλών ή την παραγωγή των πόρων μέχρι την απόρριψη, την εκκαθάριση και το τέλος της υπηρεσίας ή Χρήσης,

9) ως «καινοτομία» νοείται η υλοποίηση νέου ή σημαντικά βελτιωμένου προϊόντος, υπηρεσίας ή διαδικασίας, που περιλαμβάνει αλλά δεν περιορίζεται στις διαδικασίες παραγωγής, ανοικοδόμησης ή κατασκευής, νέα μέθοδο εμπορίας ή νέα μέθοδο οργάνωσης στις επιχειρηματικές πρακτικές, οργάνωσης του χώρου εργασίας ή των εξωτερικών σχέσεων μεταξύ άλλων, με σκοπό τη συμβολή στην αντιμετώπιση των κοινωνικών προκλήσεων ή την υποστήριξη της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη,

10) ως «κατώτατα όρια» νοούνται τα προβλεπόμενα στα άρθρα 5 και 235 όρια του Ν. 4412/2016 (κατώτατα όρια εφαρμογής των ευρωπαϊκών οδηγιών),

11) ως «δημόσιες συμβάσεις άνω των ορίων» και ως «συμβάσεις άνω των ορίων» νοούνται οι δημόσιες συμβάσεις των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός φόρου

προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) είναι ίση προς ή ανώτερη από τα όρια της διάταξης των άρθρων 5 και 235 του Ν. 4412/2016, αντίστοιχα, όπως ισχύουν κάθε φορά,

12) ως «δημόσιες συμβάσεις κάτω των ορίων» και ως «συμβάσεις κάτω των ορίων» νοούνται οι δημόσιες συμβάσεις των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) είναι κατώτερη από τα όρια της διάταξης των άρθρων 5 και 235 του Ν. 4412/2016, αντίστοιχα, όπως ισχύουν κάθε φορά,

13) ως «συνοπτικός διαγωνισμός» νοείται η απλοποιημένη διαδικασία ανάθεσης στο πλαίσιο της οποίας κάθε ενδιαφερόμενος ΟΦ μπορεί να υποβάλει προσφορά (άρθρα 117 και 327),

14) ως «απευθείας ανάθεση» νοείται η διαδικασία ανάθεσης χωρίς εκ των προτέρων δημοσιότητα, στο πλαίσιο της οποίας οι ΑΑ/ΑΦ αναθέτουν στον οικονομικό φορέα της επιλογής τους, κατόπιν έρευνας αγοράς και διαβούλευσης με έναν ή περισσότερους ΟΦ (άρθρα 118 και 328),

15) ως «Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ)» νοείται το ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα, το οποίο περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία στοιχεία για τον προγραμματισμό και τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων και συμβάσεων, κατά την έννοια της διάταξης της περίπτωσης 5 της παρούσας παραγράφου, με τη χρήση και εφαρμογή Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ).

16) ως «Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)» νοείται το πληροφοριακό σύστημα, που αποτελεί μέρος του ΕΣΗΔΗΣ και έχει ως σκοπό τη συλλογή, επεξεργασία και δημοσιοποίηση στοιχείων που αφορούν στις δημόσιες συμβάσεις και στις συμβάσεις.

17) ως «συμφωνητικό» νοείται η γραπτή συμφωνία μεταξύ της ΑΑ/ΑΦ και του αναδόχου, αναπόσπαστο τμήμα της οποίας αποτελούν όλα τα σχετικά έγγραφα της σύμβασης της περίπτωσης 14, η προσφορά του αναδόχου, καθώς και οι πάσης φύσεως τροποποιήσεις της συμφωνίας αυτής,

18) ως «ανάδοχος» ή «εργολήπτης» ή «μελετητής» ή «προμηθευτής» ή «πάροχος υπηρεσιών» νοείται ο ΟΦ στον οποίο έχει ανατεθεί με σύμβαση η μελέτη έργου ή η κατασκευή έργου ή η προμήθεια αγαθών ή η παροχή υπηρεσιών αντίστοιχα.

2.3. Διαδικασίες ανάθεσης

Οι διαδικασίες ανάθεσης των συμβάσεων (μελέτες, υπηρεσίες, έργα) ενοποιούνται με τον Ν. 4412/2016 και συνίστανται σε:

- *Ανοικτή διαδικασία:* κάθε ενδιαφερόμενος ΟΦ μπορεί να υποβάλει προσφορά στο πλαίσιο προκήρυξης διαγωνισμού.
- *Κλειστή διαδικασία:* οποιοσδήποτε ΟΦ μπορεί να υποβάλει αίτηση συμμετοχής στο πλαίσιο προκήρυξης διαγωνισμού, παρέχοντας πληροφορίες για την ποιοτική επιλογή που ζητούνται από την ΑΑ. Προσφορά μπορούν να υποβάλουν τελικά μόνον οι ΟΦ που έχουν προσκληθεί από την ΑΑ κατόπιν αξιολόγησης των πληροφοριών που έχουν παρασχεθεί. Οι ΑΑ μπορούν να περιορίζουν τον αριθμό των κατάλληλων φορέων που θα υποβάλουν προσφορά.

- *Ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση με προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού:* οποιοσδήποτε ΟΦ μπορεί να υποβάλει αίτηση συμμετοχής στο πλαίσιο προκήρυξης διαγωνισμού, παρέχοντας πληροφορίες για την ποιοτική επιλογή που ζητούνται από τον αναθέτοντα φορέα. Μόνον ΟΦ που έχουν προσκληθεί από την ΑΑ μπορούν να υποβάλουν μία αρχική προσφορά που αποτελεί τη βάση των επακόλουθων διαπραγματεύσεων.
- *Διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη προκήρυξη:* η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις:
 - εάν, ύστερα από ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, είτε δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά ή αίτηση συμμετοχής είτε καμία από τις υποβληθείσες προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής δεν είναι κατάλληλη, εφόσον δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιασώς οι αρχικοί όροι της σύμβασης και με την προϋπόθεση ότι διαβιβάζεται σχετική έκθεση στην Επιτροπή μετά από αίτημα της. Μη κατάλληλη θεωρείται μία προσφορά όταν είναι άσχετη με τη σύμβαση και αδυνατεί προδήλως, χωρίς να τροποποιηθεί ουσιαστικά, να ανταποκριθεί στις ανάγκες και τις απαιτήσεις της ΑΑ, όπως προσδιορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. Μη κατάλληλη θεωρείται μία αίτηση συμμετοχής όταν στο πρόσωπο του ΟΦ συντρέχει λόγος αποκλεισμού ή όταν αυτός δεν πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που έχει θέσει η ΑΑ.
 - εάν τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες μπορούν να παρασχεθούν μόνον από έναν συγκεκριμένο ΟΦ για οποιονδήποτε από τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 32,
 - εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης, οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την ΑΑ, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι ΑΑ για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη.
 - εάν η σχετική σύμβαση υπηρεσιών έπεται διαγωνισμού μελετών και πρέπει, σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπονται στο διαγωνισμό μελετών, να ανατεθεί στον νικητή ή σε έναν από τους νικητές του διαγωνισμού αυτού. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, όλοι οι νικητές του διαγωνισμού πρέπει να καλούνται να συμμετάσχουν στις διαπραγματεύσεις.
 - εάν πρόκειται για νέα έργα ή υπηρεσίες που συνίστανται στην επανάληψη παρόμοιων έργων ή υπηρεσιών που ανατέθηκαν στον Ανάδοχο της αρχικής σύμβασης από την ίδια ΑΑ, υπό την προϋπόθεση ότι αυτά τα έργα ή υπηρεσίες είναι, σύμφωνα με μία βασική μελέτη και ότι αυτή η μελέτη αποτέλεσε αντικείμενο αρχικής σύμβασης, η οποία έχει συναφθεί κατόπιν διαγωνισμού. Στη βασική μελέτη αναγράφεται η έκταση πιθανών συμπληρωματικών έργων ή υπηρεσιών και οι όροι ανάθεσης τους. Η δυνατότητα προσφυγής σε αυτή τη διαδικασία πρέπει να επισημαίνεται ήδη κατά την πρώτη προκήρυξη διαγωνισμού, και το συνολικό προβλεπόμενο ποσό για τη συνέχιση των εργασιών ή υπηρεσιών λαμβάνεται υπόψη από τις ΑΑ.
- *Ανταγωνιστικός διάλογος:* η διαδικασία μοιάζει με τη διαδικασία με διαπραγμάτευση με προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού, αλλά στο τέλος διεξάγεται διάλογος, σκοπός του οποίου είναι η διεύρυνση και ο προσδιορισμός των μέσων που μπορούν να ικανοποιήσουν με τον καλύτερο τρόπο τις ανάγκες της ΑΑ. Η ΑΑ συνεχίζει το διάλογο μέχρι να μπορέσει να

προσδιορίσει τη λύση ή τις λύσεις που ενδεχομένως ανταποκρίνονται στις ανάγκες του. Αφού κηρύξουν τη λήξη του διαλόγου και ενημερώσουν σχετικά με τους εναπομείναντες συμμετέχοντες, οι ΑΑ καλούν σε χρόνο και εντός προθεσμίας που καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, καθέναν εξ αυτών να υποβάλει τελική προσφορά.

- *Σύμπραξη καινοτομίας*: η σύμπραξη καινοτομίας είναι ειδική μορφή ανάθεσης που στοχεύει στην ανάθεση ενός καινοτόμου προϊόντος, υπηρεσίας ή έργου και στην επακόλουθη αγορά τους από την ΑΑ υπό την προϋπόθεση ότι ανταποκρίνονται στα συμπεφωνημένα μεταξύ ΑΑ και συμμετεχόντων επίπεδα επιδόσεων και μέγιστου κόστους.

Επίσης στον Ν. 4412/2016 προβλέπονται:

- *Συνοπτικός διαγωνισμός (άρθρο 117) για μικρού προϋπολογισμού συμβάσεις.*
- *Απευθείας ανάθεση (άρθρο 118) για έργα και μελέτες κάτω των 20.000 ευρώ.*

2.4. Κριτήρια ανάθεσης

Με τον Ν. 4412/2016 ενοποιούνται τα κριτήρια ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων. Καθιερώνεται καθολικά η έννοια της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, η οποία μπορεί να προσδιορίζεται με διάφορα κριτήρια (άρθρο 86 Ν. 4412/2016). Ειδικότερα:

Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά κατά την κρίση της ΑΑ προσδιορίζεται βάσει της τιμής ή του κόστους, με χρήση προσέγγισης κόστους-αποτελεσματικότητας, όπως της κοστολόγησης του κύκλου ζωής και μπορεί να περιλαμβάνει τη βέλτιστη σχέση ποιότητας - τιμής, η οποία εκτιμάται βάσει κριτηρίων, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, ποιοτικών, περιβαλλοντικών ή/και κοινωνικών πτυχών που συνδέονται με το αντικείμενο της συγκεκριμένης δημόσιας σύμβασης. Στα κριτήρια αυτά μπορούν να περιλαμβάνονται, ιδίως:

- η ποιότητα, περιλαμβανομένης της τεχνικής αξίας, τα αισθητικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά, η προσβασιμότητα, ο σχεδιασμός για όλους τους χρήστες, τα κοινωνικά, περιβαλλοντικά και καινοτόμα χαρακτηριστικά και η εμπορία και οι σχετικοί όροι,
- η οργάνωση, τα προσόντα και η εμπειρία του προσωπικού στο οποίο ανατίθεται η εκτέλεση της σύμβασης, στην περίπτωση που η ποιότητα του διατεθέντος προσωπικού μπορεί να έχει σημαντική επίδραση στο επίπεδο εκτέλεσης της σύμβασης,
- η εξυπηρέτηση μετά την πώληση και η τεχνική υποστήριξη,
- οι όροι παράδοσης, όπως η ημερομηνία παράδοσης, η διαδικασία και η προθεσμία παράδοσης ή η προθεσμία ολοκλήρωσης ή περαίωσης,
- η παροχή εγγύησης,
- η προσαύξηση του προβλεπόμενου στα έγγραφα της σύμβασης χρόνου εγγύησης.

Ειδικότερη περίπτωση ανάθεσης με κριτήριο την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφοράς εισάγει το άρθρο 50 του Ν. 4412/2016 που διέπει τους διαγωνισμούς για την ανάθεση έργων με αξιολόγηση μελέτης. Στις περιπτώσεις αυτές η τεχνική προσφορά των διαγωνιζομένων περιλαμβάνει και τις απαραίτητες σύμφωνα με τη διακήρυξη μελέτες (σύστημα μελέτη-κατασκευή).

2.5. Όργανα διενέργειας διαγωνισμών

Στο Μέρος Γ' του Βιβλίου Ι του Ν. 4412/2016 ενοποιούνται οι διατάξεις που αφορούν τα όργανα διενέργειας των διαγωνισμών. Πρόκειται, συγκεκριμένα, για τις επιτροπές αξιολόγησης των προσφορών, οι οποίες συγκροτούνται από υπηρεσιακά όργανα, εκπροσώπους των ΟΤΑ, του ΤΕΕ και των εργοληπτικών οργανώσεων ανάλογα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις που διέπουν κάθε κατηγορία σύμβασης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (Βιβλίο Ι / Κεφάλαιο ΙΙ / Τίτλος ΙΙ Ν. 4412/2016)

1. Έννοιες και Ορισμοί:

Οι βασικές έννοιες και ορισμοί που καθορίζει ο Ν. 4412/2016 ειδικά σε σχέση με τις συμβάσεις μελετών είναι οι εξής:

1) ως «δημόσιες συμβάσεις εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών» νοούνται αυτές με αντικείμενο την εκπόνηση μελετών και την παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, όταν οι μελέτες δεν εκπονούνται και οι υπηρεσίες δεν παρέχονται από το προσωπικό της ΑΑ.

2) ως «διαγωνισμοί μελετών» νοούνται διαδικασίες που παρέχουν τη δυνατότητα στην ΑΑ/ΑΦ να αποκτά, κυρίως στους τομείς της χωροταξίας, της πολεοδομίας, της αρχιτεκτονικής και των έργων μηχανικού ή της επεξεργασίας δεδομένων, μια μελέτη ή ένα σχέδιο που επιλέγεται από κριτική επιτροπή έπειτα από διαγωνισμό, με ή χωρίς την απονομή βραβείων.

3) ως «Κύριος του Έργου» (ΚτΕ) νοείται το Δημόσιο ή άλλος φορέας του δημόσιου τομέα, στον οποίο ανήκει το έργο για το οποίο εκπονούνται μελέτες και παρέχονται τεχνικές υπηρεσίες.

4) ως «Εργοδότης» νοείται η ΑΑ που καταρτίζει σύμβαση μελέτης ή παροχής τεχνικών υπηρεσιών με τον ανάδοχο είτε για λογαριασμό της είτε για λογαριασμό του ΚτΕ.

5) ως «Προϊσταμένη Αρχή» (ΠΑ) νοείται η αρχή ή η υπηρεσία ή το όργανο του εργοδότη, που εποπτεύει την εκτέλεση της συναφθείσας σύμβασης, ασκώντας για λογαριασμό του αποφασιστικές αρμοδιότητες, ιδίως σε θέματα τροποποίησης των όρων της σύμβασης.

6) ως «Διευθύνουσα Υπηρεσία» (ΔΥ) νοείται η τεχνική υπηρεσία που είναι αρμόδια για την παρακολούθηση, έλεγχο και διοίκηση της συναφθείσας σύμβασης, υπό την εποπτεία της ΠΑ.

7) ως «Τεχνικό Συμβούλιο» (ΤΑ) νοείται το συλλογικό όργανο που έχει την αρμοδιότητα να γνωμοδοτεί στον εργοδότη για την έκδοση αποφάσεων, όταν προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία ή ζητείται από την ΠΑ.

8) ως «Φυσικό αντικείμενο» της σύμβασης νοείται η τεχνική υπηρεσία ή η μελέτη, που προσδιορίζεται από τη σύμβαση, ως το ζητούμενο αποτέλεσμα αυτής,

- «Μελέτη» είναι το αποτέλεσμα συστηματικής και αναλυτικής επιστημονικής και τεχνικής εργασίας και έρευνας σε συγκεκριμένο απλό ή σύνθετο γνωστικό αντικείμενο, που αποβλέπει ιδίως στην παραγωγή έργου ή στην επέμβαση σε έργο ή αφορά στο σχεδιάσμά και την απεικόνιση έργου ή παραγωγικής διαδικασίας ή σε μεθόδους ανάπτυξης και σχεδιασμού του ευρύτερου χώρου.

Η μελέτη έχει την έκταση και το βάθος που απαιτείται με τη σύμβαση, απεικονίζεται δε και παραδίδεται στην αναθέτουσα αρχή/αναθέτοντα φορέα με συγκεκριμένη συμφωνημένη μορφή.

- «Τεχνικές Υπηρεσίες» και «λοιπές συναφείς επιστημονικές υπηρεσίες» είναι οι υπηρεσίες που συνίστανται στην παροχή γνώσεων και ικανοτήτων με τη διάθεση κυρίως συγκεκριμένου επιστημονικού προσωπικού και άλλων μέσων επί ορισμένου χρόνου, που προσδιορίζεται είτε ημερολογιακά είτε σε συνάρτηση με ορισμένο γεγονός της παραγωγικής διαδικασίας. Οι τεχνικές υπηρεσίες μπορούν να έχουν ως αντικείμενο, ιδίως: α) τη σύνταξη των τευχών δημοσίου διαγωνισμού ανάθεσης μελέτης ή υπηρεσίας, β) τον έλεγχο και την επίβλεψη έργου ή μελέτης και γ) την υποστήριξη της ΑΑ στη διεξαγωγή ανάθεσης σύμβασης μελέτης, έργου ή υπηρεσίας, στην επίβλεψη ή έλεγχο μελέτης και στη διοίκηση ή επίβλεψη ή έλεγχο έργου.

9) ως «Προεκτιμώμενη αμοιβή» νοείται το προεκτιμώμενο από την ΑΑ χρηματικό ποσό για την ολοκλήρωση των προκηρυσσόμενων μελετών ή τεχνικών υπηρεσιών, που καθορίζεται και αναφέρεται στα έγγραφα της σύμβασης.

10) ως «Συμβατική αμοιβή» νοείται το καθοριζόμενο με την προκήρυξη κατ' αποκοπή τίμημα όταν δεν προβλέπεται υποβολή οικονομικής προσφοράς και η οικονομική προσφορά του αναδόχου στις λοιπές περιπτώσεις συμβάσεων μελετών και συμβάσεων παροχής τεχνικών υπηρεσιών.

11) ως «Τελική αμοιβή» νοείται το συνολικό ποσό που καταβάλλεται στον ανάδοχο ως αμοιβή για το εκτελεσθέν αντικείμενο της σύμβασης.

12) ως «Μονάδες φυσικού αντικείμενου» νοούνται οι χαρακτηριστικές για κάθε αντικείμενο σύμβασης μοναδιαίες διαστάσεις του, πολλαπλάσια των οποίων το συνθέτουν και ορίζουν το μέγεθος του κατά κύριο λόγο, όπως χιλιόμετρα οδού, επιμέρους αυτοτελείς δομικές κατασκευές (γέφυρες, σήραγγες, οχετούς, ανισόπεδους κόμβους και διαβάσεις), τετραγωνικά μέτρα κτιρίων ή αποτυπώσεων ή οι μονάδες του χρόνου που απαιτούνται για την εκτέλεση της σύμβασης.

13) ως «Κύρια Μελέτη» νοείται η μελέτη που έχει ως αντικείμενο τον ίδιο τον σχεδιασμό του έργου ή την παροχή της υπηρεσίας αυτοτελώς ή συνδυασμένα με άλλη κύρια μελέτη.

14) Ως «Υποστηρικτικές μελέτες και έρευνες» νοούνται οι επί μέρους μελέτες και έρευνες που είναι απαραίτητες για τον σχεδιασμό έργου ή την παροχή υπηρεσίας, δεν έχουν, όμως, ως αντικείμενο τον ίδιο τον σχεδιασμό του έργου ή την παροχή της υπηρεσίας.

15) ως «Απλή Μελέτη» νοείται η μελέτη που περιλαμβάνει μία κύρια αυτοτελή μελέτη και ενδεχομένως τις απαιτούμενες υποστηρικτικές μελέτες.

16) ως «Σύνθετη Μελέτη» νοείται η μελέτη που περιλαμβάνει περισσότερες από μία κύριες μελέτες και ενδεχομένως τις απαιτούμενες υποστηρικτικές μελέτες.

2. Μητρώα Μελετητών

Η αρμοδιότητα τήρησης και ελέγχου των Μητρώων Μελετητών ανήκει στο Υπουργείο Υποδομών. Ο Υπουργός Υποδομών συγκροτεί Γνωμοδοτική Επιτροπή Μητρώων (ΓΕΜ) και στην αρμοδιότητα της οποίας περιλαμβάνεται η έκδοση

γνωμοδοτήσεων σε θέματα εγγραφής, κατάταξης και κάθε είδους μεταβολής των εγγεγραμμένων στα μητρώα, όπως και η εισήγηση για την τροποποίηση του σχετικού με τα μητρώα κανονισμού και νομοθετικού πλαισίου.

Στα Μητρώα Μελετητών δικαιούνται να εγγραφούν φυσικά πρόσωπα, κάτοχοι πτυχίου ανωτάτου εκπαιδευτικού ιδρύματος, αφού συμπληρώσουν τετραετία από την απόκτηση άδειας άσκησης του επαγγέλματος. Δεν έχουν δικαίωμα εγγραφής σε Μητρώο Μελετητών:

- Οι εργαζόμενοι σε ΑΑ.
- Οι εργαζόμενοι σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού τομέα με σχέση εξαρτημένης εργασίας (με εξαίρεση τους εργαζόμενους σε μελετητικά γραφεία).
- Όσοι έχουν ατομική εργοληπτική επιχείρηση ή είναι εταίροι εταιρίας κατασκευών.
- Όσοι είναι εγγεγραμμένοι στο ΜΕΚ.
- Όσοι παρέχουν υπηρεσίες με οποιαδήποτε σχέση σε εργοληπτικές επιχειρήσεις εγγεγραμμένες στο ΜΕΕΠ, πλην παροχής μελετητικής υπηρεσίας.
- Όσοι έχουν τελεσιδικές καταδικαστικές αποφάσεις για συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, για δωροδοκία, για απάτη, για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και όταν τελούν υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση ή έχουν διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα.

Κάθε μελετητής μπορεί να γραφεί σε Μητρώο Μελετητών με αίτησή του σε δύο το πολύ κατηγορίες μελετών, σχετικές με την επιστημονική ειδικότητά του. Το δυναμικό ενός μελετητή καθορίζεται ως εξής:

- Μία μονάδα για μελετητή, ανεξάρτητα από πείρα, που έχει συμπληρώσει τετραετία από την κτήση διπλώματος.
- Δύο μονάδες για μελετητή που έχει συμπληρώσει οκταετία από την κτήση διπλώματος και έχει αποδεδειγμένη ανάλογη πείρα.
- Τρεις μονάδες για μελετητή που έχει συμπληρώσει δωδεκαετία από την κτήση διπλώματος και έχει αποδεδειγμένη ανάλογη πείρα. Ως δυναμικό ενός Μελετητικού Γραφείου σε κάθε κατηγορία μελέτης υπολογίζεται το άθροισμα των δυναμικών στην ίδια κατηγορία όλων των ενταγμένων μελετητών μελών.

3. Κατηγορίες μελετών και υπηρεσιών

Σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 3 περ. 14 Ν. 4412/2016 οι κατηγορίες των μελετών είναι 28:

- Χωροταξικές και Ρυθμιστικές μελέτες.
- Πολεοδομικές και Ρυμοτομικές μελέτες.
- Οικονομικές μελέτες.
- Κοινωνικές μελέτες.
- Μελέτες οργάνωσης και επιχειρησιακής έρευνας.
- Αρχιτεκτονικές μελέτες κτιριακών έργων.
- Ειδικές αρχιτεκτονικές μελέτες (διαμόρφωσης εσωτερικών και εξωτερικών χώρων, αποκατάστασης μνημείων, διατήρησης παραδοσιακών κτιρίων, οικισμών και τοπίου).

- Στατικές μελέτες (μελέτες φερουσών κατασκευών κτιρίων και μεγάλων ή ειδικών τεχνικών έργων).
- Μηχανολογικές, ηλεκτρολογικές και ηλεκτρονικές μελέτες.
- Μελέτες συγκοινωνιακών έργων (οδών, σιδηροδρομικών γραμμών, μικρών τεχνικών έργων, έργων υποδομής αερολιμένων) και κυκλοφοριακές μελέτες.
- Μελέτες λιμενικών έργων.
- Μελέτες μεταφορικών μέσων (χερσαίων, πλωτών, εναέριων).
- Μελέτες υδραυλικών έργων (εγγειοβελτιωτικών έργων, φραγμάτων, υδρεύσεων, αποχετεύσεων) και διαχείριση υδατικών πόρων.
- Ενεργειακές μελέτες (θερμοηλεκτρικές, υδροηλεκτρικές, πυρηνικές, ήπιων μορφών ενέργειας).
- Βιομηχανικές μελέτες (προγραμματισμού, σχεδιασμού και λειτουργίας).
- Μελέτες τοπογραφίας (γεωδαιτικές, φωτογραμμετρικές, χαρτογραφικές, κτηματογραφικές και τοπογραφικές).
- Χημικές μελέτες και έρευνες.
- Μελέτες Χημικής Μηχανικής και Χημικών Εγκαταστάσεων.
- Μεταλλευτικές μελέτες και έρευνες.
- Γεωλογικές, υδρογεωλογικές και γεωφυσικές μελέτες και έρευνες.
- Γεωτεχνικές μελέτες και έρευνες.
- Εδαφολογικές μελέτες και έρευνες.
- Γεωργικές μελέτες (γεωργοοικονομικές, γεωργοτεχνικές εγγείων βελτιώσεων, γεωργοκτηνοτροφικού προγραμματισμού, γεωργοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων).
- Δασικές μελέτες (διαχείρισης δασών και ορεινών βοσκότοπων, δασοτεχνικής διευθέτησης ορεινών λεκανών χειμάρρων, αναδάσωσης, δασικών οδών, δασικών μεταφορικών εγκαταστάσεων και κατάρτιση δασικών χαρτών).
- Μελέτες φυτοτεχνικής διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου και έργων πρασίνου.
- Αλιευτικές μελέτες.
- Περιβαλλοντικές μελέτες.
- Μελέτες συστημάτων πληροφορικής και δικτύων.

Με Π.Δ. που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Υποδομών μπορεί να προστίθενται κατηγορίες μελετών και να ρυθμίζονται τα θέματα που προκαλεί η σχετική προσθήκη.

4. Πτυχία Μελετητών και Γραφείων Μελετών

Τα πτυχία διακρίνονται σε κατηγορίες αντίστοιχες προς τις κατηγορίες των μελετών και σε τάξεις ανάλογα με το δυναμικό του μελετητή:

- Πτυχίο Α' τάξης χορηγείται σε μελετητή με δυναμικό μία μονάδα.
- Πτυχίο Β' τάξης χορηγείται σε μελετητή με δυναμικό δύο μονάδες.
- Πτυχίο Γ' τάξης χορηγείται σε μελετητή με δυναμικό τρεις μονάδες.
- Πτυχίο Δ' τάξης χορηγείται σε Γραφείο Μελετών με δυναμικό τουλάχιστον 7 μονάδες στην αντίστοιχη κατηγορία πτυχίου με ένα μελετητή πτυχίου Γ' τάξης και ένα μελετητή με πτυχίο Β' τάξης τουλάχιστον.
- Πτυχίο Ε' τάξης χορηγείται σε Γραφείο Μελετών με δυναμικό τουλάχιστον 12 μονάδες, στην αντίστοιχη κατηγορία του πτυχίου με τουλάχιστον δύο μελετητές Γ' και ένα μελετητή Β' τάξης.

5. Όρια αμοιβών τάξεων πτυχίων

Τα όρια αμοιβών για κάθε τάξη πτυχίου για όλα τα στάδια της μελέτης ορίζονται κατ' έτος με απόφαση του Υπουργού Υποδομών. Οι αμοιβές ακολουθούν, στην πραγματικότητα, την αναπροσαρμογή του συντελεστή αμοιβών ΤΚ, ο οποίος με τη σειρά του αντανάκλα τις αλλαγές στον επίσημο δείκτη τιμών καταναλωτή (βλ. κατωτέρω για τις προεκτιμώμενες αμοιβές). Μέχρι 20.3.2017 τα όρια αμοιβών έχουν αναπροσαρμοστεί βάσει του δείκτη ΤΚ του 2014 και έχουν καθοριστεί ως εξής:

ΟΡΙΑ ΠΤΥΧΙΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ (σύμφωνα με το Π.Δ. 138/2009) για την περίοδο 21-3-2016 ~ 20-3-2017

Α/Α	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΤΚ	Α' ΤΑΞΗ		Β' ΤΑΞΗ		Γ' ΤΑΞΗ		Δ' ΤΑΞΗ		Ε' ΤΑΞΗ	
			από	έως	από	έως	από	έως	από	έως	από	έως
Α	1	1,203		48.120,00		120.300,00		384.960,00		868.160,00		
	2											
	10											
	13											
	14											
	16											
	21											
27												
Β	6	1,203		30.075,00		72.180,00		228.570,00		505.280,00		
	11											
	15											
	19											
	20											
22												
Γ	3	1,203		14.438,00		38.090,00		114.285,00		240.600,00		
	4											
	5											
	7											
	8											
	9											
	12											
	17											
	18											
	23											
	24											
	25											
	26											
	28											

6. Διαδικασία ανάθεσης μελέτης

6.1. Ανάθεση προκαταρκτικών μελετών

Στην περίπτωση διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης μελέτης, όταν η τεχνική λύση δεν έχει προσδιοριστεί από την ΑΑ και η μελέτη επιδέχεται διαφορετικές τεχνικές λύσεις, είναι δυνατό, η ΑΑ, έπειτα από γνώμη του αρμόδιου ΤΣ, να προβαίνει σε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης για την εκπόνηση μελέτης για τα πρώιμα στάδια που απαιτούνται για την έκδοση της Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ).

6.2. Ανάθεση οριστικής μελέτης ή άλλων σταδίων εκτός προκαταρκτικών μελετών

Η διαδικασία που ακολουθείται είναι είτε ανοικτή, είτε κλειστή, σύμφωνα με τις γενικές διαδικασίες ανάθεσης που αναφέρθηκαν ανωτέρω. Περιληπτικά, η διαδικασία που εφαρμόζεται έχει τα παρακάτω βήματα:

- Σύνταξη και δημοσίευση προκήρυξης, όπου ορίζονται κατ'ελάχιστον:
 - Το αντικείμενο της μελέτης.
 - Οι όροι και οι προϋποθέσεις των ενδιαφερομένων μελετητών (πτυχία, δικαιολογητικά κλπ).
 - Η προεκτιμώμενη αμοιβή της μελέτης.
 - Η διαδικασία ανάθεσης (ανοικτή ή κλειστή). Τα κριτήρια επιλογής και τα κριτήρια ανάθεσης.
- Κατάσταση προσφοράς των ενδιαφερομένων που περιλαμβάνει:
 - Υπεύθυνη δήλωση ότι εφόσον επιλεγεί θα προσκομίσει όλα τα αναγκαία δικαιολογητικά.
 - Φάκελο τεχνικής προσφοράς (τεχνική έκθεση, οργανόγραμμα, μεθοδολογία και πίνακα ανειλημμένων υποχρεώσεων).
 - Φάκελο οικονομικής προσφοράς.

Οι προσφορές βαθμολογούνται με βάση τα κριτήρια ανάθεσης και επιλέγεται η πλέον συμφέρουσα οικονομική προσφορά.

6.3. Συμφωνία – Πλαίσιο

Όταν ο ΚΤΕ πρόκειται να εκτελέσει σύνολο ομοειδών μελετητικών εργασιών χωρίς να γνωρίζει εκ των προτέρων με βεβαιότητα την ακριβή θέση και τον χρόνο εκτέλεσης, είναι δυνατή η σύναψη Συμφωνίας – Πλαισίου σύμφωνα με την οποία θα καλείται ο μελετητής σε συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα (όχι μεγαλύτερο των τεσσάρων ετών) να εκτελεί μελετητικές εργασίες κατά περίπτωση. Η διάρκεια μιας συμφωνίας-πλαίσιο δεν υπερβαίνει τα τέσσερα έτη, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων, δεόντως δικαιολογημένων, ιδίως λόγω του αντικειμένου της συμφωνίας-πλαίσιο. Για την ανάθεση των συμβάσεων αυτών, οι ΑΑ μπορούν να διαβουλευτούν γραπτώς με τον ΟΦ που είναι συμβαλλόμενο μέρος στη συμφωνία-πλαίσιο, ζητώντας του, εάν χρειάζεται, να συμπληρώσει την προσφορά του.

Όταν συνάπτεται συμφωνία-πλαίσιο με περισσότερους του ενός ΟΦ αυτή εκτελείται με έναν από τους κατωτέρω τρόπους: α) χωρίς προκήρυξη νέου διαγωνισμού, εφόσον αναφέρονται όλοι οι όροι που διέπουν την παροχή των σχετικών έργων, υπηρεσιών και προμηθειών, και οι αντικειμενικές προϋποθέσεις για τον προσδιορισμό του συμβαλλόμενου ΟΦ, β) εν μέρει χωρίς προκήρυξη νέου διαγωνισμού, σύμφωνα με την περίπτωση α', και εν μέρει με την προκήρυξη νέου διαγωνισμού μεταξύ των ΟΦ που είναι συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας-πλαίσιο, σύμφωνα με την περίπτωση γ', εφόσον προβλέπεται τέτοια δυνατότητα στη συμφωνία-πλαίσιο. γ) με νέο διαγωνισμό μεταξύ των ΟΦ που είναι συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας-πλαίσιο αν δεν έχουν καθορισθεί σε αυτήν όλοι οι όροι που διέπουν την παροχή έργων, υπηρεσιών και αγαθών.

Ειδικά, για δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι ΑΑ μπορούν να συνάπτουν συμφωνίες-πλαίσιο μετά από σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, όταν

πρόκειται να παραχθεί σύνολο όμοιων μελετών ή ως άνω υπηρεσιών, για τις οποίες δεν είναι γνωστά εκ των προτέρων στοιχεία, όπως ιδίως ο ακριβής προσδιορισμός των επί μέρους συμβάσεων, οι χρόνοι έναρξης και λήξης εκπόνησης των επί μέρους μελετών ή παροχής τεχνικών υπηρεσιών, όπως και οι ακριβείς χώροι στους οποίους θα εκτελεστούν οι συμβάσεις, μπορούν όμως να καθορισθούν οι τιμές και ενδεχομένως οι ποσότητες αυτών. Οι συμφωνίες - πλαίσιο συνάπτονται ιδίως για την εκτέλεση εργασιών υποστηρικτικών μελετών (γεωτεχνικές έρευνες, αποτυπώσεις κλπ). Η μέγιστη αξία των συμφωνιών - πλαίσιο που συνάπτονται κατ' έτος απαγορεύεται να υπερβαίνει σε ποσοστό το είκοσι τοις εκατό (20%) των εγκεκριμένων ετήσιων πιστώσεων της ΑΑ για τις υπόψη συμβάσεις, με εκτίμηση τετραετίας.

6.4. Διαδικασία ανάθεσης σύμβασης παροχής υπηρεσιών μελετητή.

Συμβάσεις παροχής υπηρεσιών μελετητή μπορούν να ανατίθενται από τον ΚτΕ μόνο όταν οι ΑΑ αδυνατούν να ανταποκριθούν αποτελεσματικά στα καθήκοντα αυτά. Η διαδικασία επιλογής συμβούλων μπορεί να είναι ανοικτή ή κλειστή. Η κλειστή διαδικασία ενδείκνυται όταν πρόκειται να ανατεθεί σύμβαση με πολύπλοκο ή μεγάλο ή εξειδικευμένο αντικείμενο. Η διαδικασία διακήρυξης και επιλογής προβλέπει και οικονομική προσφορά και τεχνική προσφορά και καθορίζει τα κριτήρια επιλογής και ανάθεσης.

Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελετών, η ΑΑ μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης ότι οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται και υποβάλλονται ως εξής: οι συμμετέχοντες υποβάλουν έντυπο οικονομικής προσφοράς στο οποίο αναγράφουν την προσφερόμενη τιμή ανά κατηγορία μελέτης με την συνολική τιμή για την εκτέλεση της σύμβασης. Η οικονομική προσφορά συντίθεται για κάθε επί μέρους κατηγορία μελέτης, σύμφωνα με τις διατάξεις της περίπτωσης δ' της παραγράφου 8 του άρθρου 53. Περιλαμβάνει, εκτός από τις αμοιβές για την εκπόνηση των μελετών, τις αμοιβές για τον προγραμματισμό, την επίβλεψη και την αξιολόγηση των αναγκαίων ερευνητικών εργασιών πάσης φύσεως, καθώς επίσης και των εργασιών μελετών, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην περίπτωση δ' της παραγράφου 8 του άρθρου 53.

Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, η ΑΑ μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης ότι οι συμμετέχοντες υποβάλλουν έντυπο οικονομικής προσφοράς, στο οποίο αναγράφουν την προσφερόμενη τιμή ανά κατηγορία υπηρεσιών και την συνολική τιμή για την εκτέλεση της σύμβασης.

7. Διαδικασία σύνταξης μελέτης

Μετά την υπογραφή της σύμβασης αρχίζει η σύνταξη της μελέτης που επιβλέπεται από την ΔΥ του εργοδότη και τον Επιβλέποντα της μελέτης. Στον Ν. 4412/2016 περιλαμβάνονται άρθρα που περιγράφουν σαφώς όλες τις πιθανές ρυθμίσεις για τα προβλήματα που ανακύπτουν στη φάση σύνταξης της μελέτης. Συγκεκριμένα πρόκειται για θέματα:

- Εγγυήσεων
- Διάρθρωσης και ευθυνών του διοικητικού μηχανισμού του ΚτΕ.
- Χρονοδιαγραμμάτων και προθεσμιών.
- Ποινικών ρητρών.

- Συμπληρωματικών μελετών ή υπηρεσιών.
- Πληρωμής του Αναδόχου.
- Διαφωνιών μεταξύ Αναδόχου και Επίβλεψης.
- Διάλυσης της σύμβασης.
- Έγκρισης της μελέτης και παραλαβής του αντικειμένου της σύμβασης.
- Εμπειρογνομόνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

ΑΡΧΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ - ΦΑΣΕΙΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ - ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ - ΑΜΟΙΒΕΣ ΜΕΛΕΤΩΝ

1. Βασικές κατηγορίες Μελετών Έργων Πολιτικού Μηχανικού

Οδικά Έργα

- Αυτοκινητόδρομοι και πρωτεύον οδικό δίκτυο
- Δευτερεύον εθνικό οδικό δίκτυο - Επαρχιακά οδικά δίκτυα
- Κοινοτικοί - Αγροτικοί - Δασικοί δρόμοι
- Αστικές αρτηρίες - Λεωφόροι
- Δρόμοι αστικών περιοχών

Υδραυλικά έργα (και συναφή)

- Έργα Ύδρευσης
- Έργα παραγωγής υδροηλεκτρικής ενέργειας
- Έργα εγγειοβελτιωτικά
- Έργα αντιπλημμυρικά
- Έργα προστασίας περιβάλλοντος και δημόσιας υγείας (μελέτες συλλογής, επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων - αποχέτευσης)

Λιμενικά έργα

- Παράκτια έργα (λιμάνια προστασίας - διαμόρφωσης ακτών, ναυπηγοεπισκευαστικά)
- Έργα ανοικτής θαλάσσης (αγκυροβόλια, πλωτές κατασκευές, φανοί, πλωτές σημάνσεις κλπ.)
- Υποθαλάσσια έργα αγωγών

Κτιριακά έργα

- Αρχιτεκτονικά
- Στατικά
- Εγκαταστάσεις

2. Στάδια μελέτης

Η μελέτη τεχνικού έργου πρέπει να εκπονείται σταδιακά και με βήματα ώστε να διαμορφωθεί ένα άρτιο σύνολο το οποίο θα οδηγήσει σε επιτυχή δημοπράτηση και κατασκευή. Η παράλειψη σταδίου ή βημάτων μελέτης, μπορεί να προξενήσει δυσεπίλυτα προβλήματα στην φάση κατασκευής του έργου.

Ανεξάρτητα από το είδος του τεχνικού έργου, υπάρχουν ουσιαστικά τρία κύρια στάδια μελέτης.

- Το πρώτο στάδιο αντιστοιχεί στην διερεύνηση της ουσιαστικής αναγκαιότητας και της λειτουργικότητας του έργου. Κατ' αρχήν η μελέτη πρέπει να συμβαδίζει με τις βασικές κατευθυντήριες γραμμές που δίνονται από τις Μελέτες Γενικού Σχεδιασμού (χωροταξικές μελέτες, χρήσεις γης), οι οποίες καθορίζουν το ευρύτερο πλαίσιο αναγκών και τα χαρακτηριστικά της

τεχνικής υποδομής ενός ευρύτερου χώρου. Στο στάδιο αυτό περιλαμβάνεται η διερεύνηση της οικονομικής, κοινωνικής και λειτουργικής αναγκαιότητας του έργου με μελέτη της σκοπιμότητας του και ανάλυση του κόστους – ωφελειών του. Προσδιορίζεται η πιο πρόσφορη εναλλακτική λύση μετά από συνεκτίμηση όλων των σχετικών με το προς μελέτη αντικειμένων, παραμέτρων και προοπτικών (προκαταρκτική μελέτη).

- Το δεύτερο στάδιο αντιστοιχεί στον Γεωμετρικό Σχεδιασμό του έργου. Πιο συγκεκριμένα, στο στάδιο αυτό γίνεται λεπτομερής επεξεργασία των δεδομένων του προβλήματος προκειμένου να χωροθετηθεί η ακριβής θέση του έργου και να προσδιοριστούν οι βασικές γεωμετρικές του διαστάσεις και τα κύρια τεχνικά στοιχεία του, καθώς και η ακριβέστερη εκτίμηση του κόστους υλοποίησης και των επιπτώσεών του στον περιβάλλοντα χώρο (προμελέτη).
- Το τρίτο στάδιο αντιστοιχεί στον Κατασκευαστικό Σχεδιασμό του έργου. Πιο συγκεκριμένα, στο στάδιο αυτό γίνεται η αναλυτική επεξεργασία και όλοι οι τεχνικοί υπολογισμοί που είναι αναγκαίοι, προκειμένου να περιγραφεί με λεπτομέρεια στα τεύχη και στα σχέδια της μελέτης ο τρόπος κατασκευής του τεχνικού έργου.

Ιδιαίτερα σημαντική για την ορθολογιστική εκπόνηση μιας μελέτης είναι η χρονική αλληλουχία ανάμεσα στα βασικά στάδια της μελέτης και στις διάφορες υποστηρικτικές μελέτες, που είναι αναγκαίες για την ολοκληρωμένη τεχνική προσέγγιση του προς κατασκευή έργου. Αυτή διαφοροποιείται τόσο σε σχέση με την κατηγορία του τεχνικού έργου (συγκοινωνιακό, υδραυλικό, κτιριακό κτλ.), όσο και σε σχέση με το είδος, το μέγεθος και την ένταξη του συγκεκριμένου έργου στο ευρύτερο σύστημα αναφοράς.

3. Ανάλυση των σταδίων μελέτης αυτοκινητοδρόμου

3.1. Προκαταρκτική/Αναγνωριστική μελέτη

Κατ' αρχήν συντάσσεται μελέτη σκοπιμότητας του έργου με ανάλυση κόστους – ωφελειών, ώστε να αποδειχθεί η αναγκαιότητα κατασκευής του έργου. Εξετάζονται οι οικονομικές επιπτώσεις (διαμετακομιστικό εμπόριο, τουρισμός, ανάπτυξη της περιοχής κτλ.), οι κοινωνικοπολιτικές επιπτώσεις (επικοινωνία κατοίκων, μείωση ανεργίας, αναβάθμιση ποιότητας ζωής, υποβοήθηση υποανάπτυκτων περιοχών, ανάγκης επικοινωνίας κτλ.) ή και στρατιωτικοί λόγοι.

Η κύρια φάση της αναγνωριστικής μελέτης έχει αντικειμενικό σκοπό τον προσδιορισμό του διαδρόμου της χάραξης. Σε κατάλληλη κλίμακα παρουσιάζονται κατ' ελάχιστο τρία εναλλακτικά σενάρια χάραξεων, ώστε επιλεγεί η πιο κατάλληλη. Κριτήρια είναι το τελικό μήκος, η εκτιμώμενη δαπάνη, η ευκολία κατασκευής και οι παρεχόμενες εξυπηρετήσεις. Εκπονούνται παράλληλα υποστηρικτικές μελέτες όπως: η κυκλοφοριακή, για την εκτίμηση του φόρτου και επομένως των απαιτούμενων λωρίδων κυκλοφορίας, η γεωλογική αναγνώριση για τον προσδιορισμό της ποιότητας των εδαφών και των πιθανών αναμενομένων κινδύνων (κατολισθήσεις, καθιζήσεις, ευστάθεια πρανών, κτλ.), η εκτίμηση της δαπάνης κάθε χάραξης και τέλος η επήρεια της χάραξης στο περιβάλλον με την μελέτη προέγκρισης χωροθέτησης. Επίσης προσδιορίζονται οι θέσεις των κόμβων.

3.2. Προμελέτη

Το στάδιο της προμελέτης περιλαμβάνει τα εξής:

- Δημιουργία τοπογραφικών υποβάθρων (επίγειες αποτυπώσεις ή αποτυπώσεις με φωτογραμμετρικές μεθόδους).
- Προμελέτη γεωμετρικού σχεδιασμού (οριζοντιογραφία, μηκοτομή, τυπική διατομή, ενδεικτικές διατομές).
- Προμελέτη αποχέτευσης-αποστράγγισης. Προσδιορισμός ροών και παροχών ύδατος στο εύρος κατάληψης της οδού, κατά μήκος της οδού, και προσδιορισμός ροών και παροχών ύδατος κάθετα προς την διεύθυνση της χάραξης.
- Οριστική γεωλογική μελέτη. Λεπτομερής γεωλογική χαρτογράφηση με γεωλογική οριζοντιογραφία και μηκοτομή.
- Προκαταρκτική επεξεργασία μελετών τεχνικών έργων με προσδιορισμό θέσεων ή διαστάσεων.
- Προκαταρκτική μελέτη κόμβων και παράπλευρων δρόμων.
- Σύνταξη μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων.
- Πρώτη φάση γεωτεχνικών ερευνών.

3.3. Οριστική μελέτη

Το στάδιο της οριστικής μελέτης περιλαμβάνει τα εξής:

- Οριστική μελέτη γεωμετρικού σχεδιασμού με εφαρμογή της χάραξης επί του εδάφους. Λήψη διατομών, σχεδιασμός οριζοντιογραφίας και μηκοτομής.
- Οριστική μελέτη αποχέτευσης-αποστράγγισης. Λεπτομερή σχέδια ρείθρων, τάφρων, σωλήνων αποχέτευσης κλπ. με οριζοντιογραφίες, μηκοτομές και διατομές.
- Πλήρης γεωτεχνική έρευνα και μελέτη για προσδιορισμό των παραμέτρων που είναι απαραίτητες για τον σχεδιασμό της θεμελίωσης των τεχνικών, της κλίσης πρανών των ορυγμάτων και επιχωμάτων, της ποιότητας των υλικών έδρασης της οδοστρωσίας, τον προσδιορισμό των παραμέτρων των πιθανών δανείων υλικών κλπ. Μελέτη οδοστρώματος.
- Σήμανση-ασφάλιση του τελικού οδικού δικτύου (οριζόντια - κατακόρυφη σήμανση, περίφραξη, οριοδείκτες κλπ).
- Εξοπλισμός οδού (φωτισμός, Η/Μ, δίοδια, εγκαταστάσεις).
- Προμελέτες κόμβων και παράλληλων οδών.
- Οριστικές μελέτες κόμβων και παράλληλων οδών.
- Προμελέτες τεχνικών έργων.
- Οριστικές μελέτες τεχνικών έργων.
- Σύνταξη κτηματολογικών διαγραμμάτων και πινάκων διαδικασίας απαλλοτρίωσης.
- Σύνταξη Τευχών Δημοπράτησης (Προϋπολογισμός, Τιμολόγιο Μελέτης-Προσφοράς, Τεχνική Περιγραφή, ΕΣΥ, ΤΣΥ, Προδιαγραφές κτλ).

4. Προδιαγραφές Σύνταξης Μελετών - Κανονισμοί

Οι βασικές τεχνικές απαιτήσεις κάθε σταδίου μελέτης προσδιορίζονται από το Π.Δ. 696/74, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το Π.Δ. 515/89. Στα Προεδρικά Διατάγματα προσδιορίζονται τα στάδια κάθε μελέτης, το τεχνικό αντικείμενο κάθε σταδίου, τα συγκεκριμένα τεύχη που πρέπει να συντάσσονται και η αναλυτική περιγραφή των επιμέρους βημάτων του κάθε σταδίου.

Η πρόοδος της τεχνολογίας έχει επιφέρει σοβαρές βελτιώσεις στην μεθοδολογία σύνταξης των μελετών που δεν καλύπτονται από τα πιο πάνω Προεδρικά Διατάγματα. Με διάφορες αποφάσεις ή και στην πράξη, γίνονται βελτιώσεις και προσθήκες. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- Σήμερα προβλέπεται η υποβολή όλων των συντασσομένων μελετών σε ψηφιακή μορφή (παιλιότερα μόνο διαφάνειες και αντίγραφα).
- Ειδικά για την σύνταξη μελετών οδοποιίας συντάχθηκε από το Υπουργείο ΠΕΧΩΔΕ ο ΚΜΕ (Κανονισμός Μελετών Ερευνών) που σε πολλά σημεία υπερκαλύπτει το Π.Δ. 696/74.
- Από την ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε. συντάχθηκε ο Ο.Σ.Μ.Ε.Ο. (Οδηγίες Σύνταξης Μελετών Έργων Οδοποιίας).
- Η Ειδική Επιτροπή Επεξεργασίας Θεμάτων Διευρωπαϊκών Δικτύων του Υπουργείου ΠΕΧΩΔΕ συγκρότησε 13 Ομάδες Εργασίας που συνέταξαν Οδηγίες Μελετών Οδικών Έργων (ΟΜΕΟ).
- Η ύπαρξη χαρτών σε κλίμακα 1:5000, μετέφερε την αναγκαιότητα επίγειας ή με φωτογραμμετρικές μεθόδους αποτύπωσης σε κλίμακα 1:1000 ή 1:500 στην φάση της οριστικής μελέτης.

Σε ό,τι αφορά στις επιστημονικές και τεχνικές απαιτήσεις και στον προσδιορισμό των παραμέτρων σχεδιασμού μιας μελέτης οδοποιίας, ισχύουν Ελληνικοί Κανονισμοί και Προδιαγραφές (π.χ. φορτία, παραδοχές, επιτρεπόμενες τάσεις, μεθοδολογίες, υπολογισμούς κλπ.):

- ΠΤΠ 0150 (οδοστρωσία)
- ΠΤΠ 0155 (οδοστρωσία)
- ΠΤΠ Χ1 (χωματουργικά)
- ΠΤΠ Α260, Α265, Α245 κλπ. (ασφαλτικά)
- ΠΤΠ Τ110 (αποχέτευση - αποστράγγιση)
- ΠΤΠ Τ50 (τεχνικά έργα) κλπ.
- Πρότυπες διατομές ελληνικών οδών, όπου ανάλογα με την κατηγορία του δρόμου προτείνονται διατομές οδού και παράμετροι σχεδιασμού (ελάχιστη ακτίνα καμπυλότητας, μέγιστη κατά μήκος κλίση, ελάχιστη κυρτή και κοίλη ακτίνα καμπυλότητας στην μηκοτομή, ταχύτητα μελέτης κλπ.).

Σε πολλά σημεία ακολουθούνται οι Γερμανικοί Κανονισμοί DIN, RAL και ειδικότερα σε ό,τι αφορά τις μελέτες των κόμβων και τις μελέτες των γεφυρών. Σε αρκετά σημεία ακολουθούνται και οι Αμερικανικές Προδιαγραφές AASHO ή ASTM. Σήμερα βρίσκονται σε εξέλιξη οι Ευρωκώδικες. Ένα σημαντικό τμήμα του αντικειμένου των μελετών έχει καλυφθεί από αυτούς, αλλά η εργασία δεν ολοκληρώθηκε πλήρως και πρακτικά θα είναι πάντα σε εξέλιξη καλύπτοντας όλες τις σύγχρονες προηγμένες ανάγκες σχεδιασμού (υψηλά βάθρα, σήραγγες, εξαερισμοί, ηλεκτρομηχανολογικά, τηλεματική κλπ.). Φυσικά η αποδοχή των Ευρωκωδίκων από τις χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης γίνεται σταδιακά.

5. Αμοιβές μελετών

Η εξουσιοδοτική διάταξη του άρθρου 4 παρ. 7 του ως Ν. 3316/2005 παρείχε στον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ την εξουσία να εγκρίνει **Κανονισμό προεκτιμώμενων αμοιβών μελετών και υπηρεσιών**, που περιλαμβάνει:

- ενιαίες τιμές προεκτιμώμενων αμοιβών μελετών ανά μονάδα φυσικού αντικειμένου και κατηγορία έργου, με βάση, κυρίως, τα προβλεπόμενα στάδια μελέτης και τις ποσότητες των ομοίων ή τυποποιημένων φυσικών αντικειμένων, ώστε να αποφεύγεται ο πολλαπλασιασμός της αμοιβής στην περίπτωση αυτή, και
- ενιαίες τιμές προεκτιμώμενων αμοιβών υπηρεσιών είτε ανά μονάδα φυσικού αντικειμένου και κατηγορία έργου, λαμβάνοντας υπόψη και τις ποσότητες των ομοίων ή τυποποιημένων φυσικών αντικειμένων ώστε να αποφεύγεται ο πολλαπλασιασμός της αμοιβής στην περίπτωση αυτή είτε ανά μονάδα χρόνου απασχόλησης των προσώπων (ανθρωπομήνες) που ασχολούνται με την παροχή της υπηρεσίας, με βάση τα προσόντα και την εμπειρία τους.

Δυνάμει της διάταξης αυτής, εκδόθηκε η υπ' αριθ. πρωτ. ΔΜΕΟ/α/ο/1257/09.08.05 απόφαση του (πρώην) Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων με θέμα «Έγκριση Κανονισμού Προεκτιμώμενων Αμοιβών Μελετών και Υπηρεσιών κατά τη διαδικασία της παρ. 7 του άρθρου 4 του Ν.3316/2005». Ο Κανονισμός διατηρήθηκε σε ισχύ με τον Ν. 4412/2016. Συγκεκριμένα, στο άρθρο ΓΕΝ. 2 του Τμήματος Α' του εν λόγω Κανονισμού ορίζεται ότι:

«Κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 7 του άρθρου 4 του Ν. 3316/2005, οι ενιαίες τιμές των προεκτιμώμενων αμοιβών μελετών ανά μονάδα φυσικού αντικειμένου και κατηγορία έργου και οι ενιαίες τιμές προεκτιμώμενων αμοιβών υπηρεσιών είτε ανά μονάδα φυσικού αντικειμένου και κατηγορία έργου είτε ανά μονάδα χρόνου απασχόλησης, υπολογίζονται από την σχέση:

$$A = (\tau_k) \cdot \Sigma(\varphi) [€]$$

όπου:

τ_k : ο συντελεστής του άρθρου ΓΕΝ.3

$\Sigma(\varphi)$: η ενιαία τιμή της προεκτιμώμενης αμοιβής όπως καθορίζεται ανά είδος και κατηγορία έργου στα αντίστοιχα άρθρα κάθε κατηγορίας μελέτης που συναρτάται με την φυσική ποσότητα κάθε αντικειμένου».

Σημειωτέον δε ότι τιμή του συντελεστή (τ_k) που αναφέρεται στο άρθρο ΓΕΝ. 3 του ανωτέρω Κανονισμού ορίζεται για κάθε έτος ως ο λόγος του επίσημου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή του Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους προς τον επίσημο δείκτη τιμών καταναλωτή του Δεκεμβρίου του έτους 2004 που έχει τιμή (τ_k) = 98,261.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ

ΑΝΑΘΕΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ ΣΕ ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ (ΒΙΒΛΙΟ Ι / ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ / ΤΙΤΛΟΣ Ι)

1. Έννοιες και Ορισμοί:

Οι βασικές έννοιες και ορισμοί που καθορίζει ο Ν. 4412/2016 ειδικά σε σχέση με τις συμβάσεις έργων είναι οι εξής:

1) Ως «δημόσιες συμβάσεις έργων» και ως «συμβάσεις έργων» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο, ένα από τα κάτωθι: α) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση εργασιών που αφορούν μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙ του Προσαρτήματος Α` και στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Β` του Ν. 4412/2016, β) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση έργου, γ) την υλοποίηση, με οποιαδήποτε μέσα, έργου ανταποκρινόμενου στις απαιτήσεις που ορίζει η ΑΑ/ΑΦ που ασκεί αποφασιστική επιρροή στο είδος ή στη μελέτη του έργου,

2) Ως «Δημόσια έργα», από αυστηρά τεχνική άποψη, νοούνται αυτά που συνίστανται στο «αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών μηχανικού το οποίο επαρκεί αυτό καθαυτό για την εκπλήρωση μίας οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας. Η εκτέλεση των εργασιών απαιτεί ιδίως την εφαρμογή μελέτης, με τη χρήση τεχνικών γνώσεων και μεθόδων και αφορά νέες κατασκευές, επεκτάσεις, ανακαινίσεις, επισκευές - συντηρήσεις κατά τη λειτουργία, κατεδαφίσεις υποδομών, ιδίως στις κατηγορίες οδοποιίας, οικοδομικών, υδραυλικών, ηλεκτρομηχανολογικών, λιμενικών, βιομηχανικών - ενεργειακών, δικτύων, πρασίνου, καθαρισμού και επεξεργασίας νερού, υγρών, στερεών και αερίων αποβλήτων, γεωτρήσεων, ειδικών μονώσεων, ανελκυστήρων, ηλεκτρονικού εξοπλισμού, πλωτών έργων και εγκαταστάσεων, ναυπηγείων, αποκαλύψεις μεταλλείων ή όπως οι κατηγορίες αυτές διαμορφώνονται από τις κείμενες διατάξεις και των υποδομών εκ του συνδυασμού των ανωτέρω κατηγοριών».

3) Ως «Κύριος του Έργου» (ΚΤΕ) ή «Εργοδότης» νοείται το Δημόσιο ή άλλος φορέας του δημόσιου τομέα, για λογαριασμό του οποίου καταρτίζεται η δημόσια σύμβαση ή κατασκευάζεται το έργο.

4) Ως «Φορέας κατασκευής του έργου» νοείται η αρμόδια ΑΑ ή Υπηρεσία αυτής που έχει την ευθύνη υλοποίησης του έργου.

5) Ως «Προϊσταμένη Αρχή» (ΠΑ) νοείται η αρχή ή η υπηρεσία ή το όργανο του φορέα κατασκευής του έργου που εποπτεύει την κατασκευή του ασκώντας για λογαριασμό του αποφασιστικές αρμοδιότητες, ιδίως σε θέματα τροποποίησης των όρων της σύμβασης.

6) Ως «Διευθύνουσα Υπηρεσία» (ΔΥ) ή «Επιβλέπουσα Υπηρεσία» νοείται η τεχνική υπηρεσία του φορέα κατασκευής του έργου που είναι αρμόδια για την παρακολούθηση, έλεγχο και διοίκηση της κατασκευής του έργου.

6) Ως «Τεχνικό Συμβούλιο» (ΤΣ) νοείται το συλλογικό όργανο που έχει την αρμοδιότητα να γνωμοδοτεί για την έκδοση αποφάσεων, όταν προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία ή ζητείται από την ΠΑ.

7) Ως «επιτελεστικότητα» νοείται το σύνολο των μετρήσιμων ιδιοτήτων ενός έργου, οι οποίες αναφέρονται στην ταυτόχρονη ύπαρξη ασφάλειας, λειτουργικότητας και αισθητικής εμφάνισης για την τεχνική διάρκεια ζωής του.

2. Τρόπος κατασκευής των δημοσίων έργων

Τα δημόσια έργα κατασκευάζονται στην Ελλάδα είτε με αυτεπιστασία είτε με εργοληπτικές επιχειρήσεις.

Η εκτέλεση του έργου από τον ίδιο τον εργοδότη με αυτεπιστασία μέσω κατάλληλης τεχνικής Υπηρεσίας και προσωπικού που είτε υπάρχει είτε κατά περίπτωση προσλαμβάνεται, αποφασίζεται από τον ίδιο ύστερα από εκτίμηση της φύσης των εργασιών, της διάρθρωσης των Υπηρεσιών, του τυχόν υπάρχοντος εργατοτεχνικού προσωπικού, του διαθέσιμου μηχανικού εξοπλισμού και γενικά της οικονομίας της κατασκευής, όπως αυτή προκύπτει από προμέτρηση των απαιτούμενων υλικών και από προγραμματισμό του αριθμού, ειδικοτήτων και διάρκειας απασχόλησης του εργατοτεχνικού προσωπικού και του αριθμού, είδους και διάρκειας απασχόλησης του μηχανικού εξοπλισμού που είναι απαραίτητα για την εκτέλεση του συγκεκριμένου έργου.

Η εκτέλεση του έργου με εργοληπτική επιχείρηση αποφασίζεται πάλι από τον εργοδότη κάθε φορά που δεν συντρέχουν οι προαναφερθέντες λόγοι για την εκτέλεσή του με αυτεπιστασία. Είναι ο συνήθης τρόπος κατασκευής των δημοσίων έργων και θα εξετασθεί στη συνέχεια.

3. Τα Μητρώα του Υπουργείου Υποδομών

“Εργοληπτική επιχείρηση” είναι η επιχείρηση που αξιολογούμενη από άποψη επαγγελματικής αξιοπιστίας, τεχνικής ικανότητας και χρηματοδοτικής δυνατότητας, κρίνεται ως ικανή να εκτελέσει ένα δημόσιο έργο.

Στην Ελλάδα η αξιολόγηση αυτή γίνεται με βάση ένα “Μητρώο” που τηρείται στο Υπουργείο Υποδομών και ονομάζεται “Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων” (ΜΕΕΠ). Ο Ν. 4412/2016 διατήρησε σε ισχύ τις σχετικές διατάξεις.

Επειδή ένα από τα κριτήρια αξιολόγησης για την εγγραφή μίας εργοληπτικής επιχείρησης στο ΜΕΕΠ είναι και η στελέχωσή της από Τεχνικούς με εμπειρία στην κατασκευή έργων, από το ίδιο Υπουργείο τηρείται και ένα άλλο “Μητρώο” στο οποίο εγγράφονται οι Τεχνικοί της χώρας. Πρόκειται για το “Μητρώο Εμπειρίας Κατασκευαστών” (ΜΕΚ).

4. Το Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (ΜΕΕΠ)

Το ΜΕΕΠ περιλαμβάνει έξι κατηγορίες έργων (οδοποιίας, οικοδομικών, υδραυλικών, λιμενικών, ηλεκτρομηχανολογικών και βιομηχανικών - ενεργειακών). και, επτά τάξεις (πρώτη, δεύτερη, τρίτη, τέταρτη, πέμπτη, έκτη και έβδομη). Επί πλέον περιλαμβάνει δύο ειδικές τάξεις (Α1 και Α2) για μικρές επιχειρήσεις και οκτώ υποκατηγορίες εξειδικευμένων έργων ή εργασιών, όπου εγγράφονται εξειδικευμένες επιχειρήσεις, οι οποίες κατατάσσονται σε μία από τις τάξεις του ΜΕΕΠ μέχρι και την

4^η (γεωτρήσεων, πρασίνου, ειδικών μονώσεων, ανελκυστήρων, ηλεκτρονικού εξοπλισμού, πλωτών έργων - εγκαταστάσεων ναυπηγείων, αποκαλύψεις μεταλλείων και καθαρισμού - επεξεργασίας νερού, υγρών, στερεών, αερίων αποβλήτων). Τα “υδραυλικά έργα υπό πίεση” είναι μέρος της κατηγορίας των υδραυλικών έργων και αφορούν σε δίκτυα διακίνησης ρευστών (υγρών ή αερίων) όπου το ρευστό κινείται υπό πίεση και πληροί όλη τη διατομή του κλειστού αγωγού.

Ανάλογη της τάξης που κατέχει μία εργοληπτική επιχείρηση στο ΜΕΕΠ είναι και η δυνατότητά της να αναλαμβάνει έργα ορισμένου ύψους προϋπολογισμού. Τα ανώτατα όρια προϋπολογισμού αξίας έργων τα οποία μπορούν να αναλάβουν εργοληπτικές επιχειρήσεις εγγεγραμμένες στο ΜΕΕΠ ορίζονται ως εξής:

- α) Για την Α1 τάξη 90.000 ΕΥΡΩ.
- β) Για την Α2 τάξη 300.000 ΕΥΡΩ.
- γ) Για την πρώτη τάξη 586.940 ΕΥΡΩ.
- δ) Για τη δεύτερη τάξη 1.173.881 ΕΥΡΩ.
- ε) Για την τρίτη τάξη 2.943.703 ΕΥΡΩ.
- στ) Για την τέταρτη τάξη 5.849.406 ΕΥΡΩ.
- ζ) Για την πέμπτη 17.608.217 ΕΥΡΩ.
- η) Για την έκτη τάξη 35.216.434 ΕΥΡΩ.
- θ) Για την έβδομη τάξη το κατώτατο όριο είναι 26.973.353 ΕΥΡΩ ενώ δεν τίθεται ανώτατο όριο συμμετοχής σε διαγωνισμούς.

Το Μητρώο τηρείται από την αρμόδια Διεύθυνση της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, η οποία διεκπεραιώνει επίσης κάθε σχετική εργασία και εκδίδει τις σχετικές “βεβαιώσεις” που είναι απαραίτητες για την συμμετοχή στις διαδικασίες επιλογής αναδόχων.

Κριτήρια για την εγγραφή των εργοληπτικών επιχειρήσεων στο ΜΕΕΠ είναι:

- Η οργάνωση της επιχείρησης.
- Η στελέχωσή της από Τεχνικούς εγγεγραμμένους στο Μητρώο Εμπειρίας Κατασκευαστών (ΜΕΚ).
- Η στελέχωσή της από άλλο επιστημονικό ή τεχνικό και βοηθητικό προσωπικό.
 - Η εμπειρία της σε έργα που έχουν εκτελεστεί από την επιχείρηση ή τα στελέχη της.
 - Ο εξοπλισμός που η ίδια η επιχείρηση διαθέτει ή αποδεδειγμένα έχει διαχειρισθεί με επιτυχία στο παρελθόν.
 - Η οικονομική δυνατότητα, πίστη, διαχειριστική ικανότητα και άλλα παρόμοια στοιχεία.
- Να πληροί η εργοληπτική επιχείρηση τα κριτήρια του «Τύπου Κατάταξης».

Η κρίση για την εγγραφή ή όχι μίας επιχείρησης στο ΜΕΕΠ και για την κατάταξη της γίνεται μέχρι και για την 5^η τάξη από την Επιτροπή ΜΕΕΠ και ισχύει για μία τριετία, ενώ για την 6^η και 7^η τάξη γίνεται από τον Υπουργό Υποδομών.

Η αναθεώρηση της γενομένης εγγραφής και κατάταξης γίνεται από την ίδια Επιτροπή και τον Υπουργό αντίστοιχα και διακρίνεται σε:

- Τακτική αναθεώρηση με πρωτοβουλία της επιχείρησης (υποβολή αίτησης) ανά τριετία. Η αναθεώρηση μπορεί να συνδυασθεί με μεταβολή στις κατηγορίες και τάξεις για τις οποίες είχε εγκριθεί στο παρελθόν η εγγραφή της επιχείρησης. Η μεταβολή μπορεί να περιλαμβάνει και διαγραφή από

κατηγορίες ή υποβιβασμό σε τάξη, έστω και αν αυτό δεν ζητήθηκε από την επιχείρηση.

- Έκτακτη αναθεώρηση με πρωτοβουλία της επιχείρησης (υποβολή αίτησης), μόνο μετά διετία από την τελευταία τακτική αναθεώρηση.
- Έκτακτη αναθεώρηση με πρωτοβουλία της Υπηρεσίας. Μία τέτοια αναθεώρηση, που γίνεται οποτεδήποτε, αποβλέπει στην διαγραφή από ορισμένες ή όλες τις κατηγορίες ή στον υποβιβασμό της τάξης της επιχείρησης και γίνεται όταν υφίσταται σημαντική μεταβολή στα στοιχεία που είχε υποβάλει η επιχείρηση για την εγγραφή και κατάταξή της, όταν περιέρχονται στην Υπηρεσία δελτία εκτάκτων στοιχείων, όταν υπάρχουν επανειλημμένα δυσμενή στοιχεία για την επιχείρηση και όταν ανατρέπονται τα δεδομένα στα οποία στηρίχθηκε η κατάταξη της επιχείρησης.

Οι εγγεγραμμένες (και καταταγμένες) στο ΜΕΕΠ επιχειρήσεις διαγράφονται αυτοδικαίως από αυτό στις εξής περιπτώσεις:

- λόγω θανάτου, πτώχευσης, απαγόρευσης ή θέσης σε κατάσταση δικαστικής αντίληψης του φυσικού προσώπου που ασκεί την επιχείρηση.
- λόγω διάλυσης ή πτώχευσης του νομικού προσώπου που ασκεί την επιχείρηση.
- λόγω παρόδου εξήντα ημερών από το έτος μέσα στο οποίο έληξε η ισχύς εγγραφής ή προηγούμενης αναθεώρησης, χωρίς να ζητηθεί από την επιχείρηση τακτική αναθεώρηση της εγγραφής.
- όταν η εργοληπτική επιχείρηση καταθέσει στη Διεύθυνση μητρώων και τεχνικών επαγγελματιών της ΓΓΔΕ τη βεβαίωση εγγραφής στο ΜΕΕΠ λόγω αδυναμίας συνέχισης της λειτουργίας της.
- όταν η Εργοληπτική Επιχείρηση δεν υποβάλει αίτημα αναθεώρησης μέσα σε εξήντα ημέρες από τη συμπλήρωση τριετίας ή εξαετίας.

5. Το Μητρώο Εμπειρίας Κατασκευαστών

Το ΜΕΚ περιλαμβάνει έξι κατηγορίες έργων (οδοποιίας, οικοδομικών, υδραυλικών, λιμενικών, ηλεκτρομηχανολογικών και βιομηχανικών - ενεργειακών), τέσσερις βαθμίδες (Α', Β', Γ' και Δ') και οκτώ υποκατηγορίες εξειδικευμένων έργων ή εργασιών (γεωτρήσεων, πρασίνου, ειδικών μονώσεων, ανελκυστήρων, ηλεκτρονικού εξοπλισμού, πλωτών έργων - εγκαταστάσεων ναυπηγείων, αποκάλυψης μεταλλείων και καθαρισμού - επεξεργασίας νερού, υγρών, στερεών, αερίων αποβλήτων).

Το Μητρώο τηρείται από την Διεύθυνση Δ15 της Γενικής Γραμματείας Υποδομών που διεκπεραιώνει επίσης κάθε σχετική εργασία και εκδίδει τις σχετικές βεβαιώσεις.

Η εγγραφή των Τεχνικών στο ΜΕΚ γίνεται ύστερα από αίτησή τους. Τα κριτήρια εγγραφής είναι η εμπειρία και οι τίτλοι σπουδών του αιτούντος.

Η κρίση για την εγγραφή ή όχι ενός Τεχνικού στο ΜΕΚ και για την κατάταξη του γίνεται από την Επιτροπή ΜΕΚ και ισχύει μέχρις ότου γίνει τυχόν ανακατάταξη με αίτηση του ενδιαφερομένου ή αυτοδίκαιη διαγραφή.

Οι διπλωματούχοι ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων εγγράφονται μετά τριετία από την άσκηση του επαγγέλματος με βάση την ειδικότητα του διπλώματος και τον χρόνο απασχόλησης σε έργα, στην Α' βαθμίδα. Εν τούτοις μπορεί να γίνει κατάταξη απ' ευθείας στην Β' βαθμίδα, αν έχει συμπληρωθεί πενταετία από την άσκηση του επαγγέλματος και αποδειχθεί σχετική εμπειρία.

Οι διπλωματούχοι ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων εγγράφονται στις ακόλουθες κατηγορίες ή υποκατηγορίες έργων:

- Οι Πολιτικοί Μηχανικοί, στις κατηγορίες έργων οδοποιίας, οικοδομικών, υδραυλικών, λιμενικών και βιομηχανικών - ενεργειακών.
- Οι Αρχιτέκτονες, στην κατηγορία οικοδομικών έργων και στα έργα πρασίνου των λοιπών κατηγοριών.
- Οι Τοπογράφοι στις κατηγορίες έργων οδοποιίας, οικοδομικών, υδραυλικών και λιμενικών.
- Οι Ηλεκτρολόγοι, Μηχανολόγοι, Ηλεκτρολόγοι - Μηχανολόγοι και Ναυπηγοί - Μηχανολόγοι, στην κατηγορία των ηλεκτρομηχανολογικών και βιομηχανικών - ενεργειακών έργων, όπως και στην κατηγορία των υδραυλικών έργων για τα περιλαμβανόμενα σ' αυτήν υδραυλικά έργα υπό πίεση.

Η αναθεώρηση της γενομένης εγγραφής και κατάταξης γίνεται ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου, πτυχιούχου ΑΕΙ, μετά τριετή απασχόληση σε κατασκευή ή εξαετή σε επίβλεψη ή εννεαετή σε μελέτη. Ειδικά όμως για την εξέλιξη από την Γ' στην Δ' βαθμίδα, για όλες τις κατηγορίες έργων, απαιτείται απασχόληση τριών ετών σε κατασκευή, που δεν μπορεί να αναπληρωθεί με άλλου είδους απασχόληση.

Οι εγγεγραμμένοι στο ΜΕΚ Τεχνικοί διαγράφονται αυτοδικαίως μόνο σε περίπτωση θανάτου ή συνταξιοδότησης από το ΤΣΜΕΔΕ.

6. Η συμμετοχή των αλλοδαπών - κοινοτικών επιχειρήσεων στις διαδικασίες επιλογής αναδόχων ελληνικών δημοσίων έργων

Η συμμετοχή των αλλοδαπών - κοινοτικών επιχειρήσεων στις διαδικασίες επιλογής αναδόχων ελληνικών δημοσίων έργων είναι ελεύθερη και μάλιστα ανεξάρτητα από το αν αυτά είναι "μικρά" ή "μεγάλα". Απλώς στην πρώτη περίπτωση, επειδή δεν υπάρχει υποχρέωση των ΑΑ να δημοσιεύουν περίληψη της διακήρυξης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η πρόσβαση των αλλοδαπών - κοινοτικών επιχειρήσεων στην αγορά των έργων αυτών, είναι αναγκαστικά περιορισμένη ή και ανύπαρκτη, εξ αιτίας της έλλειψης σχετικής πληροφόρησης.

Για να γίνει αποδεκτή η συμμετοχή μίας αλλοδαπής - κοινοτικής επιχείρησης στην αντίστοιχη διαδικασία, πρέπει αυτή να αποδείξει στην ΑΑ την κατ' επάγγελμα άσκηση της δραστηριότητας του εργολήπτη, την επαγγελματική εντιμότητά της, την χρηματοδοτική και οικονομική δυνατότητά της και τέλος την τεχνική επάρκεια της για την εκτέλεση του υπό ανάθεση έργου.

Η απόδειξη αυτή γίνεται με σειρά δικαιολογητικών που πρέπει να προσκομισθούν από την επιχείρηση στην ΑΑ. Τα δικαιολογητικά αυτά είναι λιγότερα, αν η επιχείρηση προέρχεται από χώρα στην οποία τηρείται "επίσημος κατάλογος αναγνωρισμένων εργοληπτών" κι αυτό γιατί η εγγραφή στους εν λόγω καταλόγους απαλλάσσει την εγγεγραμμένη επιχείρηση από την υποχρέωσή της να προσκομίσει ορισμένα από τα καθοριζόμενα δικαιολογητικά. Ένας τέτοιος κατάλογος είναι και το ελληνικό "Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων" (ΜΕΕΠ).

Κατά τα λοιπά, η συμμετοχή των αλλοδαπών - κοινοτικών επιχειρήσεων είναι απολύτως ισότιμη προς αυτήν των ελληνικών εργοληπτικών επιχειρήσεων.

7. Δημοπρασίες και τρόποι υποβολής προσφορών

Για την επιλογή εκ του συνόλου των ελληνικών και αλλοδαπών - κοινοτικών εργοληπτικών επιχειρήσεων αυτής στην οποία θα ανατεθεί η εκτέλεση ενός συγκεκριμένου δημοσίου έργου, υφίστανται διαδικασίες, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η διαφάνεια, η αντικειμενικότητα και ο υγιής ανταγωνισμός, δηλαδή, σε τελική ανάλυση, η προστασία του δημοσίου χρήματος. Ισχύουν και για τα έργα οι γενικές διαδικασίες και τα κριτήρια που αναφέρθηκαν στα προηγούμενα κεφάλαια.

Για την ανάθεση κατασκευής του έργου σε εργοληπτική επιχείρηση, με ανοιχτή ή κλειστή διαδικασία, διενεργείται δημοπρασία. Κύριο χαρακτηριστικό της δημοπρασίας είναι η ευρεία δημοσιότητα, με την έγκαιρη δημοσίευση της περιληπτικής διακήρυξης στον τύπο.

Η δημοπρασία για την ανάθεση κατασκευής έργου διενεργείται με βάση τη διακήρυξη. Η διακήρυξη με την οποία γίνεται και ο προσδιορισμός του τρόπου υποβολής των προσφορών («συστήματος» κατά την προηγούμενη ορολογία) εγκρίνεται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση από την ΑΑ, η οποία διενεργεί τη δημοπρασία ή ορίζει την αρχή που θα τη διενεργήσει.

Οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται και υποβάλλονται, σύμφωνα με τα παρακάτω:

α) αν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής, οι οικονομικοί φορείς προσφέρουν επιμέρους ποσοστά έκπτωσης για κάθε ομάδα ομοειδών εργασιών του τιμολογίου και του προϋπολογισμού, εκφραζόμενα σε ακέραιες μονάδες επί τοις εκατό (%), ιδίως όταν είναι μεγάλο το πλήθος των τιμών μονάδας, με τις οποίες θα καταρτισθεί η σύμβαση. Οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται, αριθμητικώς και ολογράφως, υποχρεωτικά επί του εντύπου που χορηγεί η ΑΑ. Τα επιμέρους ποσοστά έκπτωσης πρέπει να βρίσκονται σε ομαλή σχέση μεταξύ τους. Ομαλή είναι η προσφορά όταν κανένα επιμέρους ποσοστό έκπτωσης δεν αποκλίνει περισσότερο από +/- 10% από την προσφερόμενη μέση έκπτωση. Προσφορά που έχει αποκλίσεις από τα όρια αυτά είναι απαράδεκτη. Είναι δυνατόν, σε κάποια ή κάποιες ομάδες εργασιών η προσφερόμενη έκπτωση να είναι μηδενική, εφόσον τηρούνται οι παραπάνω απαιτήσεις ομαλότητας.

β) αν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής, οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται με ελεύθερη συμπλήρωση ανοιχτού τιμολογίου, ιδίως όταν οι ποσότητες των εργασιών έχουν προμετρηθεί χωρίς κίνδυνο συμβατικών σφαλμάτων και δεν αναμένονται κατασκευαστικές αποκλίσεις. Στους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς χορηγούνται από την ΑΑ, σε ηλεκτρονική ή έντυπη μορφή, σύμφωνα με το σχετικό υπόδειγμα που συμπεριλαμβάνεται στα έγγραφα της σύμβασης, τιμολόγιο όμοιο με το τιμολόγιο της υπηρεσίας στο οποίο όμως οι τιμές είναι ασυμπλήρωτες και προϋπολογισμός όμοιος με τον προϋπολογισμό δημοπράτησης (εκτιμώμενη αξία σύμβασης) της ΑΑ στον οποίο όμως οι τιμές μονάδας, τα γινόμενα και τα αθροίσματα είναι ασυμπλήρωτα. Το κονδύλιο για τις δαπάνες, συμπληρώνεται από την υπηρεσία. Οι ΟΦ προσφέρουν τιμές, συμπληρώνοντας το ασυμπλήρωτο τιμολόγιο και προϋπολογισμό με τις προσφερόμενες από αυτούς τιμές χωρίς όμως καμία δέσμευση ομαλότητας. Συμπληρώνουν επίσης τα γινόμενα των ποσοτήτων επί τις τιμές, τα επιμέρους και το γενικό άθροισμα, το ποσό για τα γενικά έξοδα και το όφελος εργολάβου (ΓΕ και ΟΕ) βάσει του αναγραφόμενου ποσοστού αν προβλέπεται

χωριστά και το συνολικό άθροισμα του προϋπολογισμού προσφοράς. Όλες οι τιμές στο τιμολόγιο συμπληρώνονται ολογράφως επί ποινή απαραδέκτου. Αριθμητική μόνο αναγραφή τιμής στο τιμολόγιο δεν λαμβάνεται υπόψη. Η έκπτωση αποτελεί το λόγο του προϋπολογισμού προσφοράς με τον προϋπολογισμό (εκτιμώμενη αξία σύμβασης) της υπηρεσίας, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το κονδύλιο για τα απρόβλεπτα (τεκμαρτή έκπτωση).

γ) σε περίπτωση μελέτης – κατασκευής, η οικονομική προσφορά δίδεται αποκλειστικά κατ'αποκοπή για ολόκληρο το έργο ή για τα τμήματα του έργου. Οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται υποχρεωτικά επί του εντύπου που χορηγεί η ΑΑ ή βάσει υποδείγματος που περιλαμβάνεται ως Παράρτημα στα έγγραφα της σύμβασης. Με τα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να ζητείται και ανάλυση της κατ' αποκοπή προσφοράς από τον ΟΦ, προκειμένου να διαπιστωθούν και να αποτιμηθούν διαφοροποιήσεις που ενδεχόμενα θα προκύψουν, κατά το στάδιο της εκτέλεσης. Στην περίπτωση αυτή η ανάλυση της κατ' αποκοπήν προσφοράς επισυνάπτεται στη σύμβαση.

Οι ανωτέρω περιπτώσεις, εκτός από την περίπτωση α και β, μπορούν να εφαρμοστούν σε συνδυασμό μεταξύ τους στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης του ίδιου έργου, εφόσον η καθεμία αναφέρεται σε διαφορετικό αυτοτελές τμήμα του έργου.

Όσοι επιθυμούν να λάβουν μέρος σε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, πρέπει να υποβάλλουν, επί αποδείξει, προσφορά ή αίτηση συμμετοχής, εντός της προθεσμίας που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Οι προσφορές που περιέρχονται στην ΑΑ με οποιονδήποτε τρόπο πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών, δεν αποσφραγίζονται, αλλά παραδίδονται στο αρμόδιο όργανο προ της εκπνοής της προθεσμίας, που καθορίζεται από τα έγγραφα της σύμβασης ή την πρόσκληση, για την αποσφράγιση τους.

Η έναρξη υποβολής των προσφορών και των αιτημάτων συμμετοχής, που κατατίθενται κατά την καταληκτική ημερομηνία στο αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο, κηρύσσεται από τον πρόεδρο του μισή ώρα μετά την ώρα λήξης. Η παραλαβή μπορεί να συνεχισθεί και μετά την ώρα λήξης, αν η υποβολή, που έχει εμπρόθεσμα αρχίσει, συνεχίζεται χωρίς διακοπή λόγω του πλήθους των προσελθόντων ενδιαφερομένων οικονομικών φορέων. Η λήξη της παραλαβής κηρύσσεται επίσης από τον πρόεδρο του αρμόδιου γνωμοδοτικού οργάνου με προειδοποίηση ολίγων λεπτών της ώρας. Μετά την κήρυξη της λήξης δεν γίνεται δεκτή άλλη προσφορά ή αίτηση συμμετοχής. Προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής που υποβάλλονται εκπρόθεσμα, επιστρέφονται χωρίς να αποσφραγισθούν ή να αξιολογηθούν αντιστοίχως. Προσφορά που ορίζει χρόνο ισχύος μικρότερο από αυτόν που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης απορρίπτεται ως अपαράδεκτη.

8. Συμβατικά τεύχη (Τεύχη δημοπράτησης)

Η διακήρυξη της δημοπρασίας μνημονεύει τα τεύχη και σχέδια που μαζί με τη διακήρυξη αποτελούν τη βάση για την κατάρτιση της εργολαβικής σύμβασης.

Τα τεύχη αυτά, κατά το στάδιο της δημοπρασίας αποτελούν τα τεύχη δημοπράτησης, που είναι κοινά για όλους τους διαγωνιζόμενους. Μετά την επιλογή του αναδόχου και κατά την κατάρτιση της εργολαβικής σύμβασης τα εν λόγω τεύχη περιλαμβάνονται στο συμφωνητικό που υπογράφεται μεταξύ των συμβαλλομένων (ΚτΕ και Ανάδοχος) και καθίστανται συμβατικά.

Τα συμβατικά τεύχη είναι σχέδια και κείμενα που δίνουν την εικόνα του έργου που πρόκειται να κατασκευασθεί και των υποχρεώσεων που αναλαμβάνει ο Ανάδοχος με τη σύμβαση (τεχνική περιγραφή, συγγραφές υποχρεώσεων κλπ.).

Ο προϋπολογισμός της Υπηρεσίας αποτελεί ένδειξη της προεκτίμησης του κόστους του έργου και ανώτατο όριο προσφοράς όταν η διακήρυξη δεν ορίζει ρητά ότι επιτρέπονται προσφορές μεγαλύτερες από τον προϋπολογισμό της Υπηρεσίας ή αρνητικές εκπτώσεις, ανάλογα με το εφαρμοζόμενο σύστημα υποβολής προσφοράς. Ο προϋπολογισμός μπορεί να είναι αναλυτικός ή να περιλαμβάνει κατ' αποκοπή τίμημα για το έργο ή τμήματά του.

Το τιμολόγιο της Υπηρεσίας περιλαμβάνει την περιγραφή των επιμέρους εργασιών για την κατασκευή του έργου και προσδιορίζει την ανώτατη τιμή κόστους για κάθε εργασία.

Ο προϋπολογισμός προσφοράς του Αναδόχου δίνει το συνολικό κόστος για την κατασκευή του έργου και το τιμολόγιο προσφοράς του περιγράφει τις επιμέρους εργασίες και προσδιορίζει την τιμή κόστους κάθε επιμέρους εργασίας.

Στις τιμές του προϋπολογισμού και του τιμολογίου τόσο της Υπηρεσίας όσο και της προσφοράς περιλαμβάνεται κάθε σχετική δαπάνη όπως και τα γενικά έξοδα και όφελος της εργοληπτικής επιχείρησης. Αν γίνεται ρητή μνεία στα σχετικά τεύχη μπορεί να διαχωρίζονται οι τιμές και για τα γενικά έξοδα και το όφελος να προστίθεται στο τέλος ποσοστό που ορίζεται σε 18% για έργα που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων ή άλλες πηγές με ανάλογες απαλλαγές και σε 28% για τις άλλες περιπτώσεις.

9. Σύμβαση κατασκευής του έργου

Με βάση την απόφαση έγκρισης του πρακτικού της δημοπρασίας υπογράφεται το συμφωνητικό για την εκτέλεση του έργου μεταξύ του Αναδόχου και του ΚΤΕ. Το συμφωνητικό με όλα τα τεύχη δημοπράτησης και τις μελέτες του έργου αποτελούν τα συμβατικά τεύχη, με βάση τα οποία και τις διατάξεις του Ν. 4412/2016 θα εφαρμοσθεί η σύμβαση και θα κατασκευασθεί το έργο. Κατά την υπογραφή της σύμβασης ο Ανάδοχος προσκομίζει εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης ποσού ίσου με 5 % επί του προϋπολογισμού της Υπηρεσίας (μελέτης). Μπορεί στη διακήρυξη του έργου να ορίζεται μεγαλύτερο ποσοστό εγγύησης μέχρι 10 % στις περιπτώσεις ειδικών ή σημαντικών έργων ή αν ο χρόνος εκτέλεσης του έργου έχει ιδιαίτερη σημασία.

Η σύμβαση υπογράφεται από τον Προϊστάμενο της ΔΥ και αναφέρει τον ΚΤΕ για λογαριασμό του οποίου συνάπτεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε

ΕΡΓΟΛΑΒΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ - ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΒΛΕΨΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

1. Επίβλεψη κατασκευής του έργου

Η επίβλεψη αποσκοπεί στην πιστή εκπλήρωση των όρων της σύμβασης από τον Ανάδοχο και στην κατασκευή του έργου σύμφωνα με τους κανόνες της τέχνης κατά τρόπο που να ανταποκρίνεται στον προορισμό του και ασκείται συνεχώς κατά τη διάρκεια της κατασκευής. Η επίβλεψη του έργου ως προς την εκτέλεση της σύμβασης δεν μειώνει σε καμία περίπτωση τις ευθύνες του Αναδόχου.

Η διοίκηση του έργου, η παρακολούθηση και ο έλεγχος του ασκούνται από τη ΔΥ. Οι επιβλέποντες μηχανικοί αποτελούν τους άμεσους βοηθούς του Προϊσταμένου της ΔΥ. Οι επιβλέποντες μηχανικοί παρακολουθούν την κατασκευή του έργου, ελέγχουν την ποιότητα και την ποσότητα των εργασιών και γενικά την τήρηση των όρων της σύμβασης από τον Ανάδοχο. Οι βοηθοί των επιβλεπόντων ασκούν τα καθήκοντα που τους ανατίθενται και έχουν ανάλογες ευθύνες. Σε περιπτώσεις μεγάλων ή ειδικών ή σημαντικών έργων η επίβλεψη μπορεί να γίνει με κλιμάκιο της ΔΥ με ένα διπλωματούχο μηχανικό επικεφαλής και τον απαιτούμενο αριθμό βοηθών (μηχανικών, τεχνολόγων, διοικητικού προσωπικού).

Η διεύθυνση των έργων από την πλευρά του Αναδόχου στους τόπους κατασκευής του, γίνεται από τεχνικούς που έχουν τα κατάλληλα προσόντα και είναι αποδεκτοί από την Υπηρεσία.

2. Προθεσμίες - Ποινικές ρήτρες - Ρήτρα πρόσθετης καταβολής

Από τη σύμβαση ορίζεται πάντοτε προθεσμία για την αποπεράτωση του όλου έργου (συνολική προθεσμία), που αρχίζει από την ημέρα υπογραφής του συμφωνητικού. Επίσης ανάλογα με τη φύση του έργου είναι δυνατόν να προβλέπονται από τη σύμβαση προθεσμίες για την περαίωση τμημάτων του έργου (τμηματικές προθεσμίες). Υπό ορισμένες προϋποθέσεις είναι δυνατή η παράταση της συμβατικής προθεσμίας (καθυστερήσεις που δεν οφείλονται στην αποκλειστική υπαιτιότητα του Αναδόχου).

Σε περίπτωση υπέρβασης των συμβατικών προθεσμιών (τμηματικών ή συνολικής προθεσμίας) επιβάλλεται στον Ανάδοχο, για κάθε ημέρα υπέρβασης, ποινική ρήτρα, που το ποσό της καθορίζεται στο 15% της μέσης ημερήσιας αξίας του έργου και επιβάλλεται για αριθμό ημερών ίσο με το 20% της αρχικής συμβατικής προθεσμίας. Για τις επόμενες ημέρες και μέχρι ακόμα 15% της αρχικής συμβατικής προθεσμίας, η ποινική ρήτρα για κάθε ημέρα ορίζεται σε 20% της μέσης ημερήσιας αξίας του έργου. Σε κάθε περίπτωση το σύνολο των επαπειλούμενων ποινικών ρητρών δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 6% της συμβατικής αξίας του έργου.

Όταν η ταχύτερη εκτέλεση του έργου έχει ιδιαίτερη σημασία, μπορεί η σύμβαση να προβλέπει την καταβολή πρόσθετης παροχής (πριμ) για την ταχύτερη από τον Ανάδοχο περαίωση του έργου ή του τμήματος που έχει την κρίσιμη σημασία. Το

συνολικό ποσό της πρόσθετης καταβολής δεν μπορεί να υπερβαίνει το 5 % της προϋπολογιζόμενης δαπάνης του έργου.

3. Χρονοδιάγραμμα κατασκευής των έργων

Μέσα σε ένα μήνα από την υπογραφή της σύμβασης ο Ανάδοχος υποβάλλει το χρονοδιάγραμμα κατασκευής του έργου σύμφωνα με τη συνολική και τις τμηματικές προθεσμίες. Η Υπηρεσία εγκρίνει μέσα σε είκοσι ημέρες το χρονοδιάγραμμα με τυχόν συμπληρώσεις ή τροποποιήσεις. Η έναρξη των εργασιών του έργου από μέρους του Αναδόχου δεν μπορεί να καθυστερήσει πέραν των τριάντα ημερών από την υπογραφή της σύμβασης.

Το χρονοδιάγραμμα συντάσσεται υπό τύπον γραμμικού διαγράμματος, απεικονίζει την στο χρόνο ανάπτυξη των εργασιών και συνοδεύεται από έκθεση που αναλύει και αιτιολογεί πλήρως τον προτεινόμενο προγραμματισμό. Σε σημαντικά έργα μπορεί να προβλέπεται από τα τεύχη δημοπράτησης η σύνταξη του χρονοδιαγράμματος με τη μέθοδο της δικτυωτής ανάλυσης.

4. Ημερολόγιο του έργου

Κατά την εκτέλεση του έργου τηρείται ημερολόγιο. Το ημερολόγιο του έργου τηρείται στο εργοτάξιο και ενημερώνεται από τον Ανάδοχο. Εκεί καταχωρείται κάθε πληροφορία σχετική με την εκτέλεση των εργασιών, όπως καιρικές συνθήκες, εκτελούμενες εργασίες (συνοπτικά), εργαστηριακές εξετάσεις, μέτρα ασφαλείας, μηχανήματα εργοταξίου, προσωπικό κλπ.

Ο επιβλέπων μηχανικός μπορεί να καταχωρήσει στο ημερολόγιο παρατηρήσεις σχετικές με το έργο. Το ημερολόγιο συντάσσεται σε διπλότυπα φύλλα και υπογράφεται από τον επιβλέποντα και τον εκπρόσωπο του Αναδόχου. Το ένα αντίγραφο παραδίδεται από τον εργολάβο στη ΔΥ.

5. Επιμετρήσεις των εργασιών

Κατά τη διάρκεια της κατασκευής του έργου λαμβάνονται όλα τα αναγκαία στοιχεία για την επιμέτρηση των ποσοτήτων των εκτελούμενων εργασιών. Οι επιμετρήσεις συντάσσονται με μέριμνα και δαπάνη του Αναδόχου και υπόκεινται στον έλεγχο της ΔΥ. Τα επιμετρητικά στοιχεία λαμβάνονται από κοινού από τους επιβλέποντα και εκπρόσωπο του Αναδόχου, καταχωρούνται σε επιμετρητικά φύλλα εις διπλούν που υπογράφονται από τα δύο μέρη και καθένα παίρνει από ένα αντίγραφο.

Στο τέλος κάθε μήνα ο Ανάδοχος συντάσσει επιμετρήσεις κατά διακριτά μέρη του έργου για τις εργασίες που εκτελέστηκαν τον προηγούμενο μήνα. Η επιμέτρηση περιλαμβάνει για κάθε εργασία συνοπτική περιγραφή της, τους αναλυτικούς υπολογισμούς για τον προσδιορισμό της ποσότητας των εργασιών που εκτελέστηκαν και τα αναγκαία γι' αυτό επιμετρητικά σχέδια και διαγράμματα με βάση τα στοιχεία απευθείας καταμέτρησης των εργασιών ή των πρωτοκόλλων της επόμενης παραγράφου. Οι επιμετρήσεις, συνοδευόμενες από τα αναγκαία επιμετρητικά σχέδια υποβάλλονται από τον Ανάδοχο στη ΔΥ για έλεγχο αφού υπογραφούν απ' αυτόν με την ένδειξη "όπως συντάχθηκαν από τον Ανάδοχο". Η ΔΥ μετά την παραβολή προς τα επιμετρητικά στοιχεία, τον έλεγχο και τυχόν διόρθωση των υπολογισμών, εγκρίνει τις επιμετρήσεις και τις κοινοποιεί στον Ανάδοχο. Η κοινοποίηση αυτή θεωρείται

πράξη της ΔΥ και ο Ανάδοχος αν δεν αποδέχεται τις διορθώσεις μπορεί να ασκήσει το προβλεπόμενο από το Νόμο δικαίωμα της ένστασης.

Όταν πρόκειται για εργασίες που η ποσοτική τους επαλήθευση δεν θα είναι δυνατή στην τελική μορφή του έργου, όπως εργασίες που πρόκειται να επικαλυφθούν από άλλες και να μην είναι τελικά εμφανείς, ο χαρακτηρισμός της σκληρότητας εδαφών, ποσότητες που παραλαμβάνονται με ζύγιση ή άλλα παρόμοια, ο Ανάδοχος υποχρεούται να καλέσει τον επιβλέποντα να προβούν από κοινού στην καταμέτρηση, χαρακτηρισμό ή ζύγιση και να συντάξουν πρωτόκολλο παραλαβής αφανών εργασιών, πρωτόκολλο χαρακτηρισμού εκσκαφών ή πρωτόκολλο ζύγισης αντίστοιχα. Η ΔΥ μπορεί να ορίσει επιτροπή για την παραλαβή των εργασιών και τη σύνταξη των πιο πάνω πρωτοκόλλων. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί επίσης και η ΠΑ να παραγγείλει τη συγκρότηση τέτοιων επιτροπών.

6. Πιστοποίηση αξίας εκτελεσθεισών εργασιών - Προκαταβολές

Η πληρωμή στον Ανάδοχο του έργου γίνεται τμηματικά κατά τη διάρκεια της κατασκευής του έργου βάσει πιστοποίησης των εργασιών που εκτελέστηκαν. Οι πιστοποιήσεις συντάσσονται από τον Ανάδοχο του έργου κατά μηνιαία χρονικά διαστήματα, εκτός εάν η σύμβαση ορίζει άλλες προθεσμίες. Οι πληρωμές γίνονται από τον ΚΤΕ μετά τον έλεγχο και έγκριση των πιστοποιήσεων από την υπηρεσία που διευθύνει το έργο. Με βάση την πιστοποίηση η ΔΥ εκδίδει τη σχετική εντολή πληρωμής προς τον Ανάδοχο.

Οι πιστοποιήσεις και οι εντολές πληρωμής είναι ανακεφαλαιωτικές και συντάσσονται βάσει ανακεφαλαιωτικών συνοπτικών επιμετρήσεων των εργασιών από την έναρξη των έργων και με τιμές που καθορίζονται στο συμβατικό τιμολόγιο. Οι ποσότητες των εργασιών προκύπτουν από τις καταμετρήσεις των εργασιών και τα πρωτόκολλα παραλαβής των αφανών εργασιών. Απαγορεύεται να περιλαμβάνονται στο λογαριασμό εργασίες που δεν έχουν καταμετρηθεί. Για τα τμήματα του έργου που κατά την κρίση του επιβλέποντα μηχανικού δεν ήταν δυνατή η σύνταξη επιμετρήσεων κατά διακριτά και επιμετρήσιμα τμήματα του έργου, επιτρέπεται να περιλαμβάνονται στο λογαριασμό εργασίες βάσει προσωρινών επιμετρήσεων, για τις οποίες όμως έχουν ληφθεί επιμετρητικά στοιχεία.

Αν δεν προβλέπεται διαφορετικά στη σύμβαση, ημιτελείς εργασίες μπορεί να περιληφθούν στο λογαριασμό με έγκριση της υπηρεσίας αν η φύση τους είναι τέτοια που τυχόν διακοπή του έργου δεν θα κατέστρεφε την ημιτελή εργασία. Οι εργασίες αυτές καταχωρούνται σε χωριστό μέρος του λογαριασμού και περιλαμβάνονται με προσωρινή τιμή μειωμένη ώστε να είναι δυνατή η αυτοτελής αποπεράτωση της εργασίας με το υπόλοιπο της προβλεπόμενης τιμής.

Στο λογαριασμό μπορεί να περιληφθούν επίσης, τα υλικά που εισκομίσθηκαν με έγκριση της ΔΥ στα εργοτάξια ή σε αποθήκες που δηλώθηκαν και εγκρίθηκαν. Οι ποσότητες των υλικών αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνουν αυτές που απαιτούνται για την εκτέλεση των προσεχών εργασιών του εγκεκριμένου προγράμματος, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στη σύμβαση. Οι ποσότητες των υλικών περιλαμβάνονται χωριστά στο συνοπτικό πίνακα εργασιών που συνοδεύει το λογαριασμό στον οποίο αναφέρονται επίσης και οι θέσεις αποθήκευσης των υλικών. Για τα περιλαμβανόμενα στους λογαριασμούς υλικά ο Ανάδοχος έχει ακέραιη την ευθύνη μέχρι την ενσωμάτωσή τους και την παραλαβή του έργου. Τα υλικά περιλαμβάνονται σε χωριστό τμήμα των λογαριασμών με τιμές που δεν μπορεί να είναι ανώτερες των τιμών του πρακτικού της Επιτροπής Διαπίστωσης Τιμών Δημοσίων Έργων (ΕΔΤΔΕ)

του χρόνου της δημοπρασίας και που βρίσκονται σε συνάρτηση προς την αντίστοιχη συμβατική τιμή ώστε το υπόλοιπο μέρος της τιμής να αρκεί για την ολοκλήρωση της εργασίας στην οποία θα ενσωματωθούν τα υλικά.

Από τη διακήρυξη του έργου μπορεί να προβλέπεται η χορήγηση στον Ανάδοχο προκαταβολής, που μπορεί να φθάσει μέχρι 5 % για δαπάνες πρώτων εγκαταστάσεων, μελέτες και άλλα έξοδα εκκίνησης του έργου, (μπορεί να οριστεί μέχρι 10% στις περιπτώσεις με σημαντικές μελέτες ή σημαντικές εγκαταστάσεις κλπ.) και μέχρι 10 % για δαπάνες προμηθειών υλικών ή μηχανημάτων που εγκαθίστανται ή ενσωματώνονται στο έργο. Σε κάθε περίπτωση το άθροισμα των προβλεπόμενων προκαταβολών δεν μπορεί να είναι ανώτερο του 15% του αρχικού συμβατικού χρηματικού αντικειμένου. Για το ποσό της προκαταβολής βαρύνεται ο Ανάδοχος με τόκο.

7. Αναθεώρηση των τιμών

Οι τιμές μονάδας των εργασιών που συμφωνήθηκαν (κατόπιν δημοπρασίας) μεταξύ του ΚΤΕ και του Αναδόχου (συμβατικές τιμές) δεν παραμένουν σταθερές καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης αλλά αναθεωρούνται ανά τρίμηνο. Η αναθεώρηση των τιμών - αύξηση ή μείωση, συνήθως αύξηση - υπολογίζεται με βάση την μεταβολή των τιμών υλικών, ημερομισθίων και μισθωμάτων μηχανημάτων κατά το τρίμηνο εκτέλεσης των εργασιών σε σχέση με τις τιμές που ισχύουν κατά το χρόνο της δημοπρατήσεως του έργου. Ο τρόπος υπολογισμού των συντελεστών μεταβολής των τιμών και η όλη διαδικασία προσδιορισμού του ποσού που προκύπτει από την αναθεώρηση των τιμών περιλαμβάνονται στη νομοθεσία για τα δημόσια έργα.

8. Αυξομειώσεις εργασιών - Νέες εργασίες

Το έργο εκτελείται σύμφωνα με τη σύμβαση, τα τεύχη (δημοπράτησης) και τα σχέδια που τη συνοδεύουν. Αν προκύψει ανάγκη εκτέλεσης συμπληρωματικών εργασιών, που δεν περιλαμβάνονται στο αρχικό έργο και στην πρώτη συναφθείσα σύμβαση και οι οποίες κατέστησαν, κατά την εκτέλεση του έργου, αναγκαίες λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων, συνάπτεται συμπληρωματική σύμβαση κατόπιν διαπραγματεύσεων με τον Ανάδοχο του έργου. Η συμπληρωματική σύμβαση συνοδεύεται από τον Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Εργασιών (ΑΠΕ) που περιλαμβάνει τις ενδείξεις των εργασιών, τις τιμές μονάδας των εργασιών, τις ποσότητες των εργασιών, τον προϋπολογισμό της αρχικής σύμβασης, τον προϋπολογισμό της αμέσως προηγούμενης σύμβασης και τον προϋπολογισμό της προς κατάρτιση καινούργιας σύμβασης. Περιλαμβάνει επίσης τις δαπάνες των απροβλέπτων, τις προβλεπόμενες δαπάνες για την αναθεώρηση των τιμών και τον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ). Το συνολικό ποσό των συμπληρωματικών συμβάσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50 %) του ποσού της αρχικής σύμβασης. Στο ως άνω ποσοστό του πενήντα τοις εκατό (50 %) συμπεριλαμβάνεται και η αμοιβή σύνταξης τυχόν μελετών για τις συμπληρωματικές εργασίες του έργου. Αν στον ΑΠΕ της συμπληρωματικής σύμβασης περιλαμβάνονται και εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχουν τιμές μονάδας, ο ΑΠΕ συνοδεύεται από πρωτόκολλο που κανονίζει τις τιμές για τις εργασίες αυτές.

9. Ελαττώματα του έργου

Αν, κατά τη διάρκεια κατασκευής των έργων μέχρι την οριστική παραλαβή, οποιαδήποτε εργασία παρουσιάζει ελαττώματα που δεν αποκαθίστανται απ' τον Ανάδοχο, κοινοποιείται σ' αυτόν ειδική διαταγή της ΔΥ. Η ειδική διαταγή προσδιορίζει

τα ελαττώματα και τάσσει εύλογη προθεσμία για την αποκατάσταση τους. Στην αποκατάσταση μπορεί να περιλαμβάνεται η καθαίρεση των ελαττωματικών εργασιών και η ανακατασκευή τους, αν αυτό επιβάλλεται από τα πράγματα. Αν το ελάττωμα δεν είναι ουσιώδες και η αποκατάστασή του απαιτεί δυσανάλογες δαπάνες, με την ειδική διαταγή καθορίζεται ποσοστό μείωσης της αμοιβής του Αναδόχου για τις αντίστοιχες εργασίες. Στην τελευταία αυτή περίπτωση η διαταγή μπορεί να περιλαμβάνει και την εκτέλεση ορισμένων εργασιών για τον περιορισμό του ελαττώματος.

10. Έκπτωση του Αναδόχου

Αν ο Ανάδοχος δεν εκπληρώνει τις συμβατικές του υποχρεώσεις ή δεν συμμορφώνεται με τις γραπτές εντολές της ΔΥ που του δίνονται σύμφωνα με τη σύμβαση ή το Νόμο μπορεί να κηρυχθεί έκπτωτος από την εργολαβία με απόφαση του Προϊσταμένου της ΔΥ. Ο Ανάδοχος κηρύσσεται υποχρεωτικά έκπτωτος αν καθυστερήσει, πέραν του μηνός από την υπογραφή της συμβάσεως, την έναρξη των εργασιών ή την υποβολή του χρονοδιαγράμματος ή αν υπερβεί με υπαιτιότητά του έστω και μία αποκλειστική προθεσμία του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος κατά ένα δίμηνο ή υπερβεί για περισσότερο από ένα μήνα τον προβλεπόμενο χρόνο για την ολοκλήρωση της εργοταξιακής του ανάπτυξης ή αν οι εργασίες του είναι κατά σύστημα κακότεχνες ή τα υλικά που χρησιμοποιεί δεν ανταποκρίνονται στις προδιαγραφές, αν δεν εφαρμόζει τα εγκεκριμένα σχέδια ή αν συστηματικά παραλείπει την τήρηση των κανόνων ασφαλείας των εργαζομένων ή προστασίας του περιβάλλοντος.

Αν μετά την οριστικοποίηση της έκπτωσης, η ΠΑ αποφασίσει την ολοκλήρωση του έργου, προσκαλεί τον επόμενο κατά σειρά μειοδότη του διαγωνισμού, στον οποίο αναδείχθηκε ο έκπτωτος εργολάβος και του προτείνει να αναλάβει αυτός το έργο ολοκλήρωσης της έκπτωτης εργολαβίας με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις και βάσει της προσφοράς που υπέβαλε στο διαγωνισμό και αν αυτός αρνηθεί τον επόμενο κατά σειρά.

11. Διάλυση της σύμβασης - Αποζημίωση Αναδόχου

Ο Ανάδοχος μπορεί να ζητήσει τη διάλυση της σύμβασης στις παρακάτω περιπτώσεις:

- Αν μετά την υπογραφή της σύμβασης καθυστερήσει η έναρξη των εργασιών περισσότερο από τρεις μήνες με υπαιτιότητα του Φορέα Κατασκευής ή του ΚτΕ, εκτός αν στη σύμβαση ορίζεται διαφορετικά σχετικά με την έναρξη των εργασιών.
- Αν οι εργασίες, ύστερα από την έναρξη τους, διακοπούν είτε με διαταγή είτε από υπαιτιότητα του Φορέα Κατασκευής ή του ΚτΕ για διάστημα μεγαλύτερο των τριών μηνών ή αν καθυστερήσουν οι πληρωμές πέραν του διμήνου.
- Αν η καθυστέρηση των εργασιών χωρίς υπαιτιότητα του Αναδόχου υπερβεί το συμβατικό χρόνο εκτέλεσης του έργου + 1/3 του χρόνου αυτού, που δεν μπορεί να είναι μικρότερος των τριών (3) μηνών (οριακή προθεσμία).

Σε περίπτωση που η σύμβαση διαλυθεί με υπαιτιότητα του Φορέα Κατασκευής του έργου, αποζημίωση στον Ανάδοχο οφείλεται μόνον αν έχουν εκτελεσθεί εργασίες αξίας μικρότερης από τα τρία τέταρτα (3/4) του αρχικού συνολικού συμβατικού ποσού.

12. Βεβαίωση περάτωσης των εργασιών

Όταν λήξει η προθεσμία περάτωσης του έργου, ο επιβλέπων αναφέρει στη ΔΥ αν τα έργα έχουν περαιωθεί και έχουν υποστεί ικανοποιητικά τις δοκιμασίες που προβλέπονται στη σύμβαση ή αν τα έργα δεν έχουν περατωθεί οπότε αναφέρει συγκεκριμένα τις εργασίες που απομένουν για εκτέλεση. Αν οι εργασίες έχουν περατωθεί ο Προϊστάμενος της ΔΥ εκδίδει βεβαίωση για το χρόνο περάτωσης των εργασιών (βεβαίωση περάτωσης των εργασιών).

Αν στις εργασίες που έχουν περατωθεί διαπιστωθούν επουσιώδεις μόνο ελλείψεις που δεν επηρεάζουν τη λειτουργικότητα του έργου, ο Προϊστάμενος της ΔΥ γνωστοποιεί με διαταγή του προς τον Ανάδοχο τις ελλείψεις που έχουν επισημανθεί και τάσσει εύλογη προθεσμία για την αποκατάστασή τους. Στην περίπτωση αυτή η βεβαίωση περάτωσης εκδίδεται μετά την εμπρόθεσμη αποκατάσταση των ελλείψεων και αναφέρει το χρόνο που περατώθηκε το έργο χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος αποκατάστασης.

Αν οι εργασίες δεν έχουν περατωθεί ή οι ελλείψεις που διαπιστώθηκαν δεν είναι επουσιώδεις ή αν δεν περατώθηκαν από τον Ανάδοχο εμπρόθεσμα οι εργασίες αποκατάστασης επουσιωδών ελλείψεων σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο εφαρμόζονται ανάλογα με την περίπτωση, οι διατάξεις για τις ελαττωματικές εργασίες ή εκείνες της έκπτωσης του Αναδόχου.

13. Τελική Επιμέτρηση - Προσωρινή παραλαβή - Χρόνος Εγγυήσεως - Οριστική Παραλαβή - Τελικός Λογαριασμός

Μετά το πέρας του έργου, δύο μήνες το αργότερο μετά τη βεβαίωση περαίωσης, ο Ανάδοχος υποβάλλει την τελική επιμέτρηση, ανακεφαλαιωτική όλων των ποσοτήτων των εργασιών των τμηματικών επιμετρήσεων του έργου.

Η προσωρινή παραλαβή του έργου γίνεται από επιτροπή από τεχνικούς υπαλλήλους, που ορίζεται από την ΠΑ ύστερα από σχετική αναφορά της ΔΥ ότι περατώθηκαν οι εργασίες και συντάχθηκε η τελική επιμέτρηση. Η προσωρινή παραλαβή πρέπει να γίνει μέσα σε έξι μήνες από την περαίωση του έργου. Η επιτροπή ελέγχει την επιμέτρηση με σποραδικές καταμετρήσεις και καταγράφει στο πρωτόκολλο παραλαβής τις ποσότητες της τελικής επιμέτρησης με τις τυχόν διορθώσεις. Επίσης αναγράφει τις παρατηρήσεις της για τις τυχόν εργασίες που έγιναν καθ' υπέρβαση της σύμβασης. Η επιτροπή ελέγχει την ποιότητα των εργασιών και αποφαινεται για τις εργασίες που απορρίπτονται λόγω απαραδέκτου ποιότητας και πρέπει να αποκατασταθούν ή να μειωθεί η τιμή τους. Το πρωτόκολλο παραλαβής υπογράφεται από τα μέλη της επιτροπής, από τον επιβλέποντα και από τον Ανάδοχο. Η προσωρινή παραλαβή συντελείται με την έγκριση του σχετικού πρωτοκόλλου από την ΠΑ.

Η οριστική παραλαβή του έργου γίνεται μετά 15 μήνες από την βεβαιωμένη περαίωση των εργασιών (εκτός αν άλλως έχει ορισθεί), οπότε ελέγχεται ουσιαστικά η ποιότητα του έργου και εάν εμφανίσθηκαν ελαττώματα κατά το χρόνο της δοκιμασίας των 15 μηνών. Ο χρόνος αυτός λέγεται χρόνος εγγύησης. Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να συντηρεί τα έργα σε ικανοποιητική κατάσταση μέχρι της οριστικής παραλαβής, οπότε του αποδίδονται και οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης του έργου. Η

οριστική παραλαβή γίνεται από επιτροπή που ορίζει η ΠΑ ύστερα από σχετική αναφορά της ΔΥ στην οποία αναφέρει και την ημερομηνία λήξης του χρόνου εγγύησης. Η οριστική παραλαβή πρέπει να διενεργηθεί μέσα σε δύο μήνες από τη λήξη του χρόνου εγγύησης.

Μετά τη διενέργεια της προσωρινής παραλαβής ο Ανάδοχος συντάσσει και υποβάλλει "προτελικό λογαριασμό", με βάση τις ποσότητες που περιλαμβάνονται στο σχετικό πρωτόκολλο. Μετά τη διενέργεια της οριστικής παραλαβής και την έγκριση του πρωτοκόλλου ο Ανάδοχος συντάσσει και υποβάλλει "τελικό λογαριασμό". Με τον τελικό λογαριασμό γίνεται εκκαθάριση του εργολαβικού ανταλλάγματος και όλων των αμοιβαίων απαιτήσεων που έχουν σχέση με την εκτέλεση της σύμβασης.

14. Διοικητική - Δικαστική – Εξωδικαστική επίλυση διαφορών

Κατά κάθε πράξης της ΔΥ ο Ανάδοχος έχει δικαίωμα ένστασης εντός προθεσμίας 15 ημερών από την κοινοποίηση της πράξης. Η ένσταση απευθύνεται στην ΠΑ, η οποία είναι υποχρεωμένη να αποφανθεί εντός δύο μηνών από την κατάθεση της ένστασης.

Σε περίπτωση που ο Ανάδοχος δεν ικανοποιηθεί από την απόφαση της ΠΑ ή δεν εκδοθεί εντός διμήνου η απόφαση της μπορεί να ασκήσει αίτηση θεραπείας εντός προθεσμίας τριών μηνών από την κοινοποίηση της απόφασης ή από την άπρακτη πάροδο του διμήνου. Η αίτηση θεραπείας απευθύνεται στον Υπουργό Υποδομών (ή αντίστοιχα κατά περίπτωση) και επιδίδεται απ' ευθείας σ' αυτόν. Για κάθε αίτηση θεραπείας αποφαίνεται ο Υπουργός μετά από γνώμη του ΤΣ εντός προθεσμίας τριών μηνών.

Εάν ο Ανάδοχος δεν αποδέχεται την απόφαση του Υπουργού (ή εάν ο Υπουργός δεν αποφανθεί εντός τριμήνου από την επίδοση της αίτησης) δικαιούται να προσφύγει στα δικαστήρια μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δύο (2) μηνών από την κοινοποίηση της. Αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκαση διαφορών που προκύπτουν μεταξύ ΚτΕ και Αναδόχων κατά την εκτέλεση των δημοσίων έργων είναι το διοικητικό ή πολιτικό Εφετείο της Περιφέρειας στην οποία βρίσκεται το έργο. Αν το έργο εκτελείται στην περιφέρεια δύο ή περισσότερων εφετείων, αρμόδιο καθίσταται αυτό που θα επιλέξει ο προσφεύγων.

Η αίτηση αναίρεσης κατά των αποφάσεων του πολιτικού εφετείου επιτρέπεται μόνο για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 559 αριθμούς 1 έως 7,9,16,17,19 και 20 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Αν από την εκτέλεση της απόφασης πιθανολογείται κίνδυνος βλάβης, της οποίας η αποκατάσταση δεν είναι εύκολη, μπορεί να διαταχθεί με αίτηση κάποιου από τους διαδίκους η ολική ή εν μέρει αναστολή της εκτέλεσης της προσβαλλόμενης απόφασης, με τον όρο παροχής ανάλογης εγγύησης ή και χωρίς εγγύηση ή αν εξαρτηθεί η εκτέλεση της απόφασης από την παροχή εγγύησης από τον διάδικο που έχει νικήσει. Για την αίτηση αποφαίνεται, συνεδριάζοντας ως συμβούλιο, χωρίς υποχρεωτική κλήτευση των διαδίκων, το αρμόδιο τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας ή του Αρείου Πάγου. Η απόφαση της αναστολής μπορεί κατά τον ίδιο τρόπο να ανακληθεί, με αίτηση κάποιου από τους διαδίκους έως και κατά την πρώτη συζήτηση της αναίρεσης.

Αν ο ΚτΕ ή ο ΦΚ ασκήσει αναίρεση, με αίτηση του αναδόχου μπορεί μέχρι την εκδίκασή της να γίνει συμβιβασμός. Για το συμβιβασμό εκδίδεται απόφαση του Υπουργού Υποδομών ή του αρμοδίου οργάνου των φορέων που εκτελούν δημόσια

έργα, ύστερα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου. Μετά την αποδοχή αυτής από τον ανάδοχο, ο ΚτΕ ή ο ΦΚ παραιτείται από την αναίρεση.

Στα έγγραφα της σύμβασης, έπειτα από την γνώμη του αρμοδίου τεχνικού συμβουλίου, μπορεί να εγκριθεί και να περιληφθεί ρήτρα περί διαιτητικής επίλυσης κάθε διαφοράς που προκύπτει σχετικά με την εφαρμογή, την ερμηνεία ή το κύρος της Σύμβασης. Με την Σύμβαση καθορίζονται κανόνες που διέπουν τον ορισμό των διαιτητών, οι εφαρμοστέοι κανόνες διαιτησίας κλπ. Η διαιτητική απόφαση φέρει πλήρη, ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, είναι οριστική και αμετάκλητη και δεν υπόκειται σε κανένα τακτικό ή έκτακτο ένδικο μέσο, πλην της αγωγής ακύρωσης της διαιτητικής απόφασης σύμφωνα με τα άρθρα 897 έως 900 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, αποτελεί τίτλο εκτελεστό χωρίς να χρειάζεται να κηρυχθεί αυτό από τα τακτικά Δικαστήρια. Τα αντίδικα μέρη δεσμεύονται να συμμορφωθούν αμέσως με τους όρους της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ

Ανάθεση Δημοσίων Συμβάσεων πέραν της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α), ως διεθνής οργανισμός αναπτυγμένων χωρών από το 1960, όπου οι κυβερνήσεις μπορούν να συγκρίνουν εφαρμογές πολιτικής, να υιοθετήσουν καλές πρακτικές και να συντονίσουν εθνικές και διεθνείς πολιτικές, προσφέρει σημαντικές πληροφορίες και στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων. Σύμφωνα με την έκδοση (Organization for Economic Cooperation and Development: OECD, Implementing the OECD Principles for Integrity in Public Procurement, 2009), περί εφαρμογής αρχών για την ακεραιότητα των προκηρύξεων δημοσίων συμβάσεων, επενδύοντας σε κατάλληλες διαδικασίες για την εξάλειψη της σπατάλης και την καταπολέμηση της διαφθοράς επιτυγχάνεται η βελτίωση της αποδοτικότητας λαμβάνοντας υπόψη τα οικονομικά διακυβεύματα. Τα μέτρα λιτότητας και οι αυστηροί δημοσιονομικοί περιορισμοί από το 2008 και μετά δεν ενθάρρυναν την πολιτική για συμφέρουσες δημόσιες συμβάσεις, αλλά αντίθετα πρόσφεραν έδαφος στις συμβάσεις με το χαμηλότερο κόστος.

Συνοπτικά, οι αρχές στις οποίες αναφέρεται η εν λόγω έκδοση αφορούν σε:

- Προώθηση της διαφάνειας, της ακεραιότητας και της βέλτιστης οικονομικής αξίας (value for money).
- Επιδίωξη υλοποίησης μαζικών προκηρύξεων για επίτευξη μεγαλύτερου οικονομικού οφέλους.
- Εκμετάλλευση των δημοσίων συμβάσεων ως μοχλό πολιτικής για τη διεύρυνση της οικονομίας και την εφαρμογή περιβαλλοντικών και κοινωνικών πολιτικών.
- Αναγνώριση της στρατηγικής σημασίας των δημοσίων συμβάσεων στην εφαρμογή πολιτικών και αυστηρό καθορισμό των διαδικασιών υλοποίησής τους.
- Ανάπτυξη και εφαρμογή συστημάτων παρακολούθησης των διαδικασιών προκήρυξης.
- Ενδεικτική προσοχή στις καινοτόμες μορφές παροχής δημόσιας υπηρεσίας όπως συμβάσεις παραχώρησης, συμπράξεις δημόσιου- ιδιωτικού τομέα, κ.α.

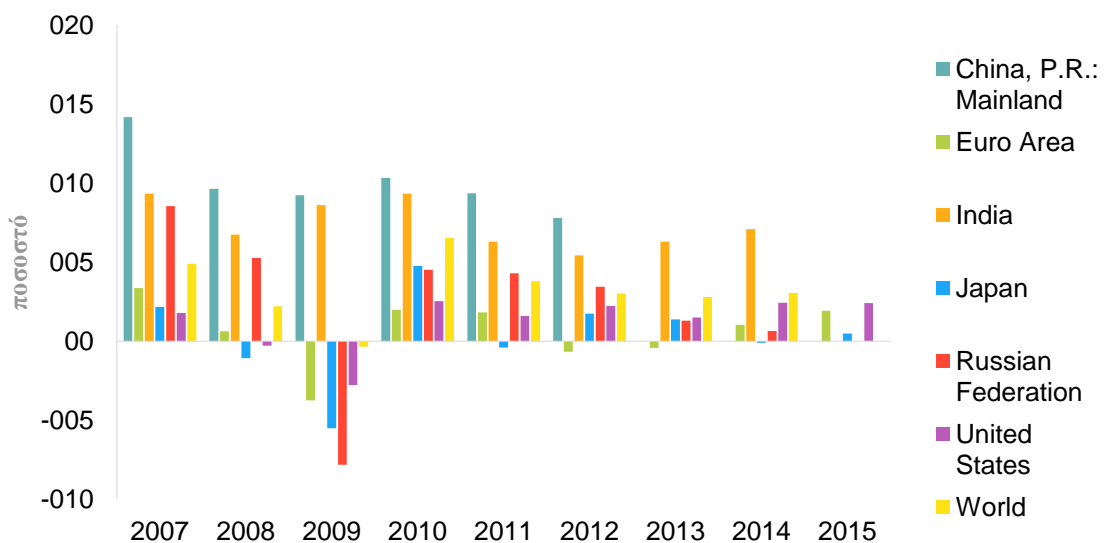
Με τη Σύσταση του Συμβουλίου περί δημοσίων συμβάσεων, στη σχετική έκθεση του OECD (OECD, Recommendation of the Council on Public Procurement by Governance and Territorial Development, 2015), στις προαναφερόμενες αρχές προστίθενται συστάσεις σχετικά με:

- Προσβασιμότητα σε ευκαιρίες σύναψης συμβάσεων για τους υποψήφιους οικονομικούς φορείς μέσω της διαμόρφωσης σταθερού θεσμικού πλαισίου.
- Ουσιαστική συμμετοχή εμπλεκόμενων φορέων μέσω διαβουλεύσεων και τακτικής επικοινωνίας.
- Βελτίωση της αποδοτικότητας σε όλη τη διάρκεια του κύκλου των δημοσίων συμβάσεων όσον αφορά την ικανοποίηση των αναγκών της διοίκησης και των πολιτών της.
- Αξιοποίηση ψηφιακών τεχνολογιών (e-procurement).
- Ενίσχυση διοικητικής ικανότητας για τη βέλτιστη απόδοση ποιότητας – τιμής.
- Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του συστήματος των δημοσίων συμβάσεων σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης.

- Ανάπτυξη στρατηγικών διαχείρισης κινδύνου, εφαρμογή της εποπτείας και του ελέγχου των μηχανισμών καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου των δημοσίων συμβάσεων
- Ένταξη των δημοσίων συμβάσεων στη συνολική διαχείριση των δημόσιων οικονομικών, των διαδικασιών χορήγησης του προϋπολογισμού και των υπηρεσιών.

Σε διεθνές επίπεδο, στον τομέα των δημοσίων καθώς και των ιδιωτικών συμβάσεων, δραστηριοποιείται επίσης και η Διεθνής Ομοσπονδία Συμβούλων Μηχανικών (FIDIC - Federation Internationale des Ingenieurs-Conseils), με κύριο σκοπό την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για τεχνικά έργα. Μία από τις σημαντικότερες δραστηριότητες της FIDIC, για τις οποίες έχει καταξιωθεί διεθνώς, είναι η εκπόνηση προτύπων συμβάσεων για την κατασκευή έργων και την παροχή υπηρεσιών. Αρχικά το 1982 και με επικαιροποίηση το 1994, προχώρησε σε έκδοση οδηγιών για τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων, στο δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα, με πρόθεση τη διευκόλυνση του έργου εργοδοτών/μηχανικών. Με δεδομένο ότι κάθε ιδιωτικός φορέας έχει το δικό του κανονισμό λειτουργίας, σε αντίθεση με το δημόσιο που διέπεται από συγκεκριμένο νομικό πλαίσιο σε κάθε χώρα, οι οδηγίες της FIDIC αποτελούν ένα σύνολο των διεθνώς βέλτιστων πρακτικών, οι οποίες δύναται να χρησιμοποιηθούν υπό την προϋπόθεση εναρμόνισής τους με το εκάστοτε ισχύον νομικό πλαίσιο ή εσωτερικό κανονισμό (Διεθνής Ομοσπονδία Συμβούλων Μηχανικών – FIDIC, 2016).

Στη συνέχεια, αναφέρονται ενδεικτικά οι διαδικασίες ανάθεσης ταχύτερα αναπτυσσόμενων χωρών (π.χ. Ινδία, Κίνα), λαμβάνοντας υπόψη το ετήσιο ποσοστό αύξησης του ΑΕΠ τους, ως ένδειξη του ρυθμού ανάπτυξής τους.

Πηγή: Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (International Monetary Fund)

Ινδία

Η Ινδία είναι μια ένωση κρατών, με ετήσιο ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ 7,5% και ποσό δημοσίων συμβάσεων που ανέρχεται στο 20% του ΑΕΠ της. Κάθε κράτος της έχει τους δικούς του κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις, οι οποίοι λόγω έλλειψης σχετικού ενιαίου νομικού πλαισίου, βασίζονται στις γενικές αρχές που περιγράφονται στους Γενικούς Δημοσιονομικούς Κανόνες (General Financial Rules). Οι GFR συντάχθηκαν το 1963 από το Υπουργείο Οικονομικών και παρόλο που

επικαιροποιήθηκαν το 2005 παρουσιάζουν σημαντικά κενά στους τομείς έργων και υπηρεσιών. Διαφοροποιήσεις εντοπίζονται επίσης στις πρακτικές που ακολουθούνται από υπουργεία και άλλες δημόσιες υπηρεσίες, ενώ δεν εκλείπουν και οι περιπτώσεις που δεν εναρμονίζονται ούτε καν με το πλαίσιο των GFR.

Η πολυπλοκότητα του προβλήματος επεκτείνεται διότι οι δημόσιες συμβάσεις χρησιμοποιούνται για την εκπλήρωση κοινωνικών και αναπτυξιακών στόχων, όπως αυτοί εκφράζονται μέσω των ευνοούμενων από την εκάστοτε κυβέρνηση, τομέων. Οι δημόσιες συμβάσεις στην Ινδία δεν καλύπτουν μόνο καθημερινές λειτουργικές απαιτήσεις, αλλά υποστηρίζουν και διάφορες υπηρεσίες που άπτονται αρμοδιοτήτων της κυβέρνησης, π.χ. εθνική άμυνα και ασφάλεια, επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, κοινωνικές υπηρεσίες, κλπ. Ο απώτερος στόχος όλων των φορέων, σύμφωνα με τους GFR, θα πρέπει να είναι η παροχή ίσων ευκαιριών, δίκαιης και ισότιμης μεταχείρισης του συνόλου των συμμετεχόντων, προώθησης του ανταγωνισμού, καθώς και διαφάνειας των διαδικασιών. Κριτήριο ανάθεσης είναι αυτό της χαμηλότερης τιμής, εφόσον έχει προηγηθεί η αξιολόγηση των προσφορών βάσει προαναγγελθέντων κριτηρίων (π.χ. εμπειρία σε ανάλογα έργα, τεχνική ικανότητα) και διαδικασίας αξιολόγησης. Το ποσοτικό όριο του ανοικτού διαγωνισμού τίθεται σε 25,00,000 Rp, περίπου 33.000 €. Τα μειονεκτήματα του συστήματος συνοψίζονται σε: έλλειψη ενιαίου νομοθετικού πλαισίου και τυποποιημένων εγγράφων (συμβάσεων, προκηρύξεων), ελλιπής δημοσιότητα προκηρύξεων, περιορισμένος χρόνος κατάθεσης προσφορών, καθυστερήσεις στη διεξαγωγή των διαδικασιών, μη δημοσιοποίηση αποτελεσμάτων διαγωνισμών, ελλιπής ενημέρωση περί λόγων απόκλισης, κατάχρηση εξαιρετικών διαδικασιών ανάθεσης, χρήση λίστας πιστοποιημένων προμηθευτών που περιορίζει τον ανταγωνισμό, δυσχερής διαδικασία ενστάσεων, έλλειψη μηχανισμού παρακολούθησης των διαδικασιών ανάθεσης, κ.α. (Surech P Singh, 2012).

Στον τομέα καταπολέμησης της διαφθοράς γενικότερα, από το 1964 έχει συστηθεί η Central Vigilance Commission (CVC - Κεντρική Επιτροπή Επαγρύπνησης). Πρόκειται για ένα ανεξάρτητο σώμα, χωρίς έλεγχο από καμία εκτελεστική εξουσία, επιφορτισμένο με την παρακολούθηση όλων των δραστηριοτήτων κάτω από την κεντρική κυβέρνηση της Ινδίας, συμβουλευοντας κεντρικές αρχές και οργανώσεις στο σχεδιασμό, την εκτέλεση, την αναθεώρηση και τη μεταρρύθμιση των εργασιών επαγρύπνησής τους. Το σώμα δεν έχει ούτε τους πόρους ούτε την εξουσία να ερευνήσει και να αναλάβει δράση σχετικά με τις καταγγελίες για διαφθορά (Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου, 2016).

Κίνα

Οι δημόσιες συμβάσεις στην Κίνα, μέχρι το 2003, διεξάγονταν από κρατικούς και τοπικούς φορείς, αυτοβούλως, χωρίς καμία δέσμευση από οποιοδήποτε πλαίσιο διατάξεων. Στις 29 Ιουνίου 2002, η Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας, ψήφισε τον πρώτο Νόμο περί Δημοσίων Συμβάσεων (Government Procurement Law - GPL), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1^η Ιανουαρίου 2003, με στόχο να φέρει τη δικαιοσύνη, τη διαφάνεια και την ακεραιότητα στις εν λόγω διαδικασίες, ο οποίος παράλληλα με ένα σύνολο οδηγιών, θεσπίζουν ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο ρυθμίσεων – κανόνων των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων. Στο νόμο αυτό ενσωματώθηκε και ο Νόμος περί Προσφορών (Bidding Law), ο οποίος ήταν σε ισχύ από την 1^η Ιανουαρίου 2000, καθορίζοντας θέματα τυποποίησης διαδικασιών που αφορούν τις προσφορές κατά τους διαγωνισμούς. Επίσης, οι τοπικές διοικήσεις σε επαρχιακό και δημοτικό επίπεδο μπορούν να δημοσιεύσουν επιπλέον οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις που εκτελούνται εντός της επικράτειας τους. Σύμφωνα με τον GPL (άρθρο 10), το αντικείμενο των δημοσίων συμβάσεων πρέπει να προέρχεται αποκλειστικά από εγχώριες πηγές, με εξαίρεση σε περιπτώσεις χρήσης εκτός χώρας ή αδυναμίας εύρεσής του εντός Κίνας ή διάθεσής του με μη εύλογους εμπορικούς όρους. Επίσης

στο άρθρο 9 γίνεται λόγος για τη διευκόλυνση, μέσω των δημοσίων συμβάσεων, της επίτευξης των στόχων της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής του Κράτους, λαμβάνοντας κατά το δυνατόν υπόψη την περιβαλλοντική προστασία, τις μειονεκτικές-υπανάπτυκτες περιοχές, καθώς και την προώθηση των Μικρο - Μεσαίων Επιχειρήσεων. Πρόσφατα έχουν αρχίσει να διερευνώνται και θέματα όπως αυτά των ηλεκτρονικών διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων καθώς και των συμφωνιών- πλαίσιο.

Η πιο διαδεδομένη διαδικασία ανάθεσης είναι αυτή του δημόσιου διαγωνισμού, ενώ υπάρχει πρόβλεψη χρήσης εξαιρετικών διαδικασιών (ανταγωνιστική διαπραγμάτευση, κλειστή διαδικασία, κλπ), υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Κριτήριο ανάθεσης μπορεί να αποτελέσει είτε αυτό της χαμηλότερης τιμής είτε αυτό της πλέον συμφέρουσας προσφοράς. Στη δεύτερη περίπτωση ως κριτήρια αξιολόγησης λαμβάνονται τεχνικά χαρακτηριστικά, οργάνωση, οικονομική κατάσταση, φήμη εταιρείας, δυνατότητα έκπτωσης, κ.α.

Παρόλα αυτά, σημειώνονται αποκλίσεις στη διαχειριστική αλυσίδα ως πρακτικές του προγενέστερου άναρχου συστήματος και παρατηρούνται σημαντικές ελλείψεις στο σύστημα διαχείρισης των προσφυγών (Fuguo, 2009).

Λαμβάνοντας υπόψη τον πλούτο των χωρών και συγκεκριμένα τον παγκόσμιο χάρτη του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (Gross Domestic Product - GDP), ακολουθεί μια συνοπτική αναφορά στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων που ακολουθούνται στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα (ΗΑΕ) με ΑΕΠ άνω των 80.000 \$ και στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (ΗΠΑ) με ΑΕΠ περί των 50.000 \$, ως δύο από τα κράτη που βρίσκονται στις πρώτες θέσεις της εν λόγω κατάταξης.

Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα

Τα ΗΑΕ αποτελούν μια ομοσπονδία επτά αραβικών κρατών, όπου ο ομοσπονδιακός νόμος (Νόμος Αριθμ.16/1975 όπως τροποποιήθηκε με το Νόμο Αριθμ. 32/2014) περί των δημοσίων συμβάσεων μπορεί να διαφοροποιείται από την κατά κράτος σχετική νομοθεσία, σε θέματα που αφορούν τον τρόπο εκτέλεσης των διαγωνισμών, αλλά όχι από τη φιλοσοφία της συνολικής διαδικασίας. Οι συμμετέχοντες στις διαδικασίες θα πρέπει να αποτελούν μέρος της ομοσπονδιακής οντότητας είτε ως εγγεγραμμένοι σε εθνικούς επαγγελματικούς συλλόγους, είτε διατηρώντας υποκατάστημα αλλοδαπής εταιρείας στη χώρα, είτε ως μέλη κοινοπραξίας όπου ποσοστό λιγότερο από 49% ανήκει σε εκτός χώρας συμφέροντα (Lysenko, 2016). Ο ανοικτός διαγωνισμός ακολουθείται υποχρεωτικά για ποσό άνω των AED 700.000 (περίπου 169.000€). Το κριτήριο της χαμηλότερης τιμής χρησιμοποιείται εκτενώς αλλά δεν αποτελεί το μοναδικό κριτήριο ανάθεσης.

Τα ΗΑΕ συμμετέχουν στο παγκόσμιο πρόγραμμα των Βιώσιμων Δημοσίων Συμβάσεων, μεταξύ άλλων 81 χωρών, σε μια προσπάθεια προώθησης των «πράσινων» δημοσίων συμβάσεων.

Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής

Το Γραφείο της Ομοσπονδιακής Πολιτικής περί Προκηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων (Office of Federal Procurement Policy) έχει κύριο ρόλο στη διαμόρφωση της πολιτικής, των κανονισμών και των διαδικασιών βάσει των οποίων οι ομοσπονδιακές υπηρεσίες συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις, στο πλαίσιο εκτέλεσης των αρμοδιοτήτων τους. Ο θεσμός καθιερώθηκε το 1974 από το Κογκρέσο, ο επικεφαλής του καθορίζεται από τον Πρόεδρο και εγκρίνεται από την Γερουσία.

Από το 1990 και μετά, γίνεται μια προσπάθεια ώστε οι διαδικασίες να προσεγγίσουν τις συνθήκες της ιδιωτικής αγοράς και να απλοποιηθούν κατά το δυνατόν για μικρά ποσά ανάθεσης. Συγκεκριμένα, στις διατάξεις προβλέπονται απλουστευμένες διαδικασίες που επιτρέπουν την προμήθεια προϊόντων ή υπηρεσιών

πιο γρήγορα, πιο οικονομικά και με έμφαση στις μικρές επιχειρήσεις, εφόσον η τιμή της σύμβασης είναι λιγότερο από US \$ 150.000. Συνήθης διαδικασία είναι αυτή του ανοικτού διαγωνισμού, ενώ χρησιμοποιείται συχνά και ο ανταγωνιστικός διάλογος. Για την αξιολόγηση, οι αναθέτοντες φορείς έχουν τη διακριτική ευχέρεια να σταθμίσουν κατά την κρίση τους την βαρύτητα των κριτηρίων του κόστους, και της προηγούμενης εμπειρίας του υποψηφίου, καθώς και οποιοδήποτε τεχνικού κριτηρίου αξιολογούν ότι είναι απαραίτητο, υπό την προϋπόθεση ότι δεν περιορίζεται αδικαιολόγητα ο διαγωνισμός και είναι εύλογες οι απαιτήσεις. Το τελευταίο διάστημα επίσης, έχει επιβληθεί ένα σύνολο νέων απαιτήσεων που αφορούν θέματα ποινικού μητρώου, επιχειρηματικής ηθικής συνείδησης, πρόληψης συγκρούσεων συμφερόντων των εργαζομένων, κ.α.

Συμπερασματικά, η φιλοσοφία των δημοσίων συμβάσεων είναι παρόμοια σε όλες τις αναπτυγμένες χώρες του παγκόσμιου χάρτη. Στις περισσότερες από αυτές υπάρχει ένα εξειδικευμένο νομικό πλαίσιο ή σύνολο οδηγιών ενώ τα κύρια προβλήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν κάθε μία χώρα σε διαφορετικό βαθμό αλλά και η παγκόσμια κοινότητα γενικότερα είναι η απάτη, η διαφθορά, η σπατάλη και η υπερπροστασία των τοπικών προμηθευτών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Στοιχεία Δικαίου, Τεχνικής Νομοθεσίας και Δημοσίων Συμβάσεων, Μαρχαβίλιας Π., Μπουρδάρης Σ., Εκδόσεις Τζιόλας, 2^η Έκδοση, 2018.

Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων, Ράικος Δ., Εκδόσεις Σάκκουλα, 2014.

Γενική Γραμματεία της Κυβέρνησης, Γραφείο Διεθνών και Κοινοτικών Θεμάτων, Το Ευρωπαϊκό Δίκαιο στην Ελλάδα – Εγχειρίδιο Εναρμόνισης, Εθνικό Τυπογραφείο, 2013.

Δαγτόγλου Π.Δ., Γενικό Διοικητικό Δίκαιο, Έβδομη αναθεωρημένη έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, 2014

ΕΑΑΔΗΣΥ (2016), Στρατηγική 2016 -2020 για τις Δημόσιες Συμβάσεις.

Μαρτσούκου Ε., Τράντας Ν., Το Ευρωπαϊκό Δίκαιο στην Ελλάδα – Εγχειρίδιο Εναρμόνισης. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο, 2013.

Ν. 4048/12, Ρυθμιστική Διακυβέρνηση: Αρχές, Διαδικασίες και Μέσα Καλής Νομοθέτησης, ΦΕΚ 34 Α', 23-02-2012

Ν. 4412/2016, Δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), ΦΕΚ 147 Α', 08-08-2016

Παπαγιάννης, Δ., Ευρωπαϊκό Δίκαιο, Αθήνα, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2015.

Σαγπεκίδου Ε., Ευρωπαϊκό Δίκαιο, Β' έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, 2016.

Atthoff K., Wallgren M., Clarifying Gold Plating – Better Implementation of EU Legislation, Stockholm: NNR, Board of Swedish Industry and Commerce for Better Regulation, 2011.

Ayres, Braithwaite I., Braithwaite J., "Responsive Regulation: Transcending the deregulation debate". New York: [Oxford University Press](#), 1992.

Directive 2014/24/EU of the European Parliament and of the Council of 26 February 2014 on public procurement and repealing Directive 2004/18/EC

Directive 2014/25/EU of the European Parliament and of the Council of 26 February 2014 on procurement by entities operating in the water, energy, transport and postal services sectors and repealing Directive 2004/17/EC.

Surech P Singh, B. S. The Government procurement scenario in India. Στο Government Procurement in India (σσ. 29-102). Jaipur, India: CUTS International, 2012.

Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου. (2016, Μάρτιος). Ανάκτηση από <http://www.loc.gov/law/help/govt-procurement-law/index.php>

Fuguo, C. China's Government Procurement Policy. Στο K. V. Thai, International Handbook of Public Procurement (σσ. 323-356). Florida USA: CRC Press, 2009.

Lysenko, V. (2016, 04 27). Handefpartners. Ανάκτηση από <http://www.hadefpartners.com/News/7/NEW-FEDERAL-PROCUREMENT-AND-WAREHOUSE-MANAGEMENT-REGULATION>